

Štórski

ŽELEZAR

25. februar 1965
Št. 2 Leto V

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE ŠTÖRE

IZVRŠITEV LETNEGA PROIZVODNEGA PLANA
za mesec januar

	%
Aglomeracija	7,2
Elektroplavž	9,8
Jeklarna	9,6
Valjarna	9,8
Siva livarna	6,8
Livarna valjev	9,6
Obdelovalnica valjev	8,6
Šamotna	13,3
SKUPAJ PODJETJE (brez gredic)	9,0

ŠTORSKI ŽELEZAR, Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Uredniški odbor: Janez Barborič, Dušan Burnik, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tiska CP »Celjski tisk« Celje

NAŠE DELO V LETU 1964

Rebalansirani plan je bil predvsem zaradi ugodne energetske situacije v IV. kvartalu, ko je elektroplavž obratoval s polno kapaciteto in novim transformatorjem, dosežen s 111,8 %, oziroma prvotni osnovni plan z 82 %.

Ce napravimo primerjavo skupne dosežene proizvodnje napram letu 1963, je bila dosežena proizvodnja skupno z gredicami za 11 % nižja, skupna proizvodnja brez aglomeracije in gredic pa za 10 % nižja. Pri aglomeraciji je proizvodnja nižja za 26 %, pri elektroplavžu pa za 37 %. Povečana pa je proizvodnja jeklarne za 3 % in valjarne za 4 %. Znatno je porastla proizvodnja surovih valjev, in sicer za 46 % in proizvodnja obdelanih valjev za 36 %.

Rebalansirani plan realizacije v količini je bil dosežen s 108,9 %, v valjarni je bil prekoračen za 2,1 %, pri šamotni pa za 3,5 %. V obratu livarne sive litine plan realizacije ni izvršen za 4 %, ker se je proizvodnja kobil omejila in ukinila proizvodnja cevi. V obdelovalnici valjev plan količinske realizacije ni dosežen, ker se je realizacija zadnjih dni v decembru zadržala in nastopa v mesecu januarju.

Plan vrednostne realizacije je bil realiziran s 103,9 %. Primerjava vrednostne realizacije napram letu 1963 izkazuje povečanje za 6,9 %.

Od celotne zunanje realizacije odpade na realizacijo izdelkov na domačem tržišču 77 %, na izvoz pa 16 % in 7 % na realizacijo zunanjih uslug, notranjih storitev in materiala ter odpadkov. Izvoz je izvršen s 119,4 %.

Izvoz je bil v glavnem usmerjen v klirinška področja DDR, Indijo, Egipt — predvsem vzmetna jekla, kjer smo v zadnjih dveh letih kot rezultat intenzivne obdelave indijskega tržišča dosegli pomembno afirmacijo našega jekla.

Reklamacije so se v primerjavi z letom 1963 bistveno zmanjšale in so za 72,7 milj. manjše kot kot prejšnja leta.

Z obratnimi sredstvi med letom nismo imeli posebnih težav, tako da nismo najemali kredita za obratna sredstva, ker nam le-ta z visoko obrestno mero znižujejo naš dohodek.

Stanje zalog reprodukcijskega materiala in surovin se je v primerjavi z letom 1963 vrednostno povečalo. Razlogi za to so večje zaloge rude in premoga ker elektroplavž ni obratoval. Razen tega so nam izkušnje iz prejšnjih let pokazale, da je bolje biti oskrbljen z več količinami premoga.

Vkalkulirani stroški poslovanja, ki jih je podjetje krilo iz celotnega dohodka, so v primerjavi s planom povečani za 3 %. Analiza stroškov poslovanja nam prikazuje, da so na višje stroške vplivali predvsem pogoji oskrbovanja s surovinami za nekatere obrate. Zaradi pomanjkanja lastnega groblja in jekla ter sprememb proizvodnega programa valjarne, smo nabavljali jeklo od drugih že-

lezarn po višjih cenah. Na ceno so močno vplivali tudi visoki prevozní stroški. Stroški amortizacije so povečani za 103,3 milj. zaradi uvedbe amortizacije po povišani stopnji pri strojih, ki obratujejo v treh izmenah. Pri stroških uvažanja nove proizvodnje je bil dosežen prihranek v višini 102,2 milj. din.

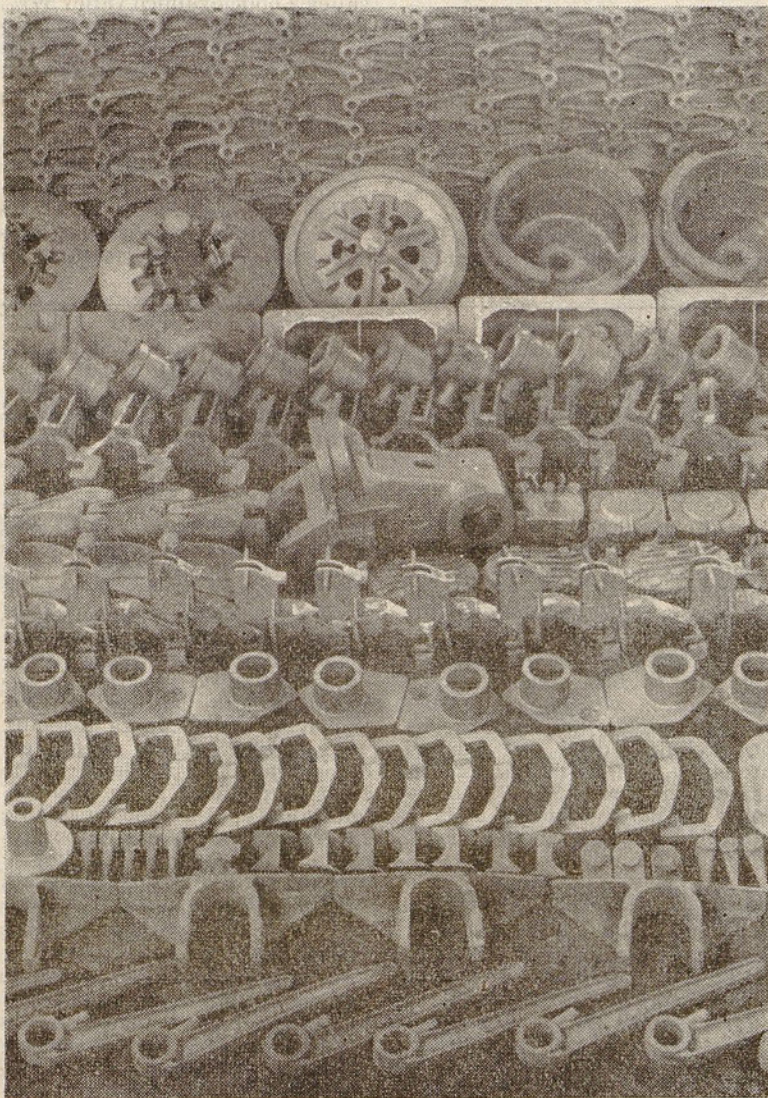
V primerjavi s prejšnjim razdobjem so pomembno znižani izredni stroški v skupni višini 112,5 milj. Inventurni primanjkljaji so se znižali za 10 milj., priznane reklamacije iz preteklih let pa za 67 milj.

Obresti od kreditov so nižje za

Potni stroški v državi in v tujini so znižani napram planu za 2 milj. in dnevnice za ta potovanja 1,4 milj.

Pri razdelitvi čistega dohodka na osebne dohodke in sklade smo se tako med letom kot ob zaključku leta oslanjali na poslovne rezultate, pri tem se je kot merilo objektivne razdelitve upoštevalo:

- dosežen dohodek na zaposlenega je v primerjavi s prejšnjim razdobjem povečan za 10 %;
- čisti dohodek na zaposlenega je v primerjavi s prejšnjim razdobjem povečan za 25 %;
- neto produkt na zaposlenega je porastel za 8 %.

7 milj. din, ker podjetje kredite samo odplačuje, tekem leta pa ni najemalo novih kreditov.

Prispevki in članarine zbornicam so se znižali za 8,5 milj., ker je predpisana nižja stopnja prispevka.

Stroški izobraževanja so višji za 33,9 milj. od planiranih, ker je bil prvotni plan postavljen na bazi 1 % izplačanih OD.

Reprezentančni stroški so bili znižani napram planu za 500.000 din. Reklamni stroški in stroški objav so bili znižani za 700.000

Stroški za sejme in razstave so v primerjavi s planom nižji za 400.000 din.

Upoštevali smo momente splošnega porasta cen življenjskim stroškom, kakor tudi sorazmerje povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v ostalih slovenskih železarnah.

Perspektivni razvoj rekonstrukcije železarne zahteva, da podjetje pri boljšem poslovnem rezultatu poveča svoje sklade, ki jih mora zagotoviti, zaradi pogodbenega odnosa vsakoletnega oročevanja sredstev s Splošno gospodarsko banko v Ljubljani.

Sredstva za razdelitev med osebne dohodke so se razdelila v razmerju 60,79 % za osebne dohodke in 39,21 % za sklade.

Ce izvršimo primerjavo vseh skupno izplačanih osebnih dohodkov za leto 1964 z izplačanimi osebnimi dohodki za leto 1963, so bili osebni dohodki povečani za bruto 532,1 milj. ali neto 300 milj. Ce upoštevamo samo izplačila v letih 1963 in 1964 brez izplačil po zaključnem računu za leto 1963 in 1964, so bili osebni dohodki povečani za neto 29 % ali bruto za 31 %.

Povprečni osebni dohodek na delavca brez neindividualiziranih osebnih dohodkov znaša za leto 1964 48.478, vključujoč neindividualizirana izplačila (topli obrok, kolektivno zavarovanje in ostala izplačila) pa povprečni osebni dohodek na zaposlenega 51.891 din. Povprečni OD izplačan delavcem neto se je v primerjavi z letom 1963 povečal za 27 %, vključujoč neindividualizirana izplačila pa za 31 %.

Karakteristična so povečana neindividualizirana izplačila (topli obrok), ki znašajo v letu 1964 na zaposlenega 3.413 din, medtem ko so leta 1963 znašala 1.604 din. Skupna udeležba neindividualiziranih osebnih dohodkov v celotnem izplačilu znaša 3,95 %.

Vrednost aktivnih osnovnih sredstev je bila v letu 1964 povečana za 298,7 milj. in zmanjšana zaradi odpisa in prodaje za 89,2 milj. Iztrošenost osnovnih sredstev, izkazana po knjigovodskih podatkih, se iz leta v leto povečuje za 3 %, tako so vsa osnovna sredstva že odpisana v povprečju za 40,6 %. Visoko nad povprečnim odpisom so obrati:

— šamotna	71,5 %
— mehanična	70,8 %
— valjarna	68,2 %
— jeklarna	53,4 %

(Nadaljevanje na 2. strani)

DRUŽBENI PLAN 1965

Kot vsako leto tako tudi letos sprejemamo naloge za gospodarsko leto 1965 s sestavnimi deli, ki jih predpisuje statut podjetja. Pri sestavljanju plana so nas vodile smernice, ki so jih nakazali zvezni in republiški organi pri sprejemanju osnutka družbenega plana Jugoslavije za leto.

Na osnovi splošne gospodarske situacije, tržnih razmer in obstoječih kapacitet v našem podjetju je proizvodnje, zaposlenost, stroške postavljen plan za fizični obseg proizvodnje, zaposlenost stroške poslovanja, realizacija, formiranje celotnega dohodka in delitev čistega dohodka.

Za uspešno izvrševanje planskih nalog je izdelan program koriščenja kapacitet, program vzdrževanja osnovnih sredstev, uvajanje nove proizvodnje in raziskovalna dela, kvalitetni program in akcijski program.

Akcijski program je sestavljen na bazi problematike obratov in potreb za izvedbo postavljenega družbenega plana in za doseganje še boljšega uspeha kot ga predvideva družbeni plan. Elektroplavž ima na osnovi predvidevanj o razpoložljivi elektroenergiji za 82 % višjo proizvodnjo kot v preteklem letu, ko je bil izpad zaradi redukcije elektroenergije, remonta in zamenjave transformatorja. Previden je dvig produktivnosti za 36 %. Osnovna naloga obrata je določiti optimalne vsipe pri posameznih vrstah železa zaradi povečane obremenitve peči po zamenjavi transformatorja.

V jeklarni je planirana proizvodnja v višini dosežene v letu 1964. Predvideno je podaljšanje livne jame, kar bi omogočilo, da se planirana količina še preseže.

V valjarni je planiran še nadaljnji premik proizvodnje, kvalitnejša smer proizvodnje, saj odpade 78 % finalnih proizvodov na

vzmeti. Produktivnost dela je zaradi tega tako kot v jeklarni pozitivnejša glede na vrednost proizvodnje.

Livarna sive litine se po opustitvi cevi vedno bolj usmerja v zahtevnejšo proizvodnjo nodularne litine. Planirana produktivnost dela je po vrednosti za 20 % višja od dosežkov v preteklem letu.

Proizvodnja valjev bo previdoma za 6 % višja kot v letu 1964. Vse napore je treba usmeriti v proizvodnjo valjev za izvoz.

V šamotni je planiran obseg proizvodnje, bistveno nižji kot v preteklem letu. Zmanjšanje proizvodnje je v skladu z odločbo Republiškega inšpektorata za delo, ki zahteva zmanjšanje proizvodnje iz zdravstvenih razlogov.

Število zaposlenih se bo predvsem povečalo za 3 %, in to predvsem za uvedbo četrte dneve na elektroplavžu in angažiranje zaposlenih pri prevideni rekonstrukciji podjetja.

Pri planiranju poslovnih stroškov so poleg povečanja, ki so v zvezi s fizičnim obsegom proizvodnje višji stroški še zaradi podražitve ferolegur, premoga, grafita, peskov, nadalje povečan predračun stroškov za investicijsko vzdrževanje in uvajanje nove proizvodnje, približno za 10 %, so višji stroški, ki so v zvezi z delovno silo kot npr.: zaščitna sredstva, stroški izobraževanja, dodatni prispevek za socialno zavarovanje. Celotni dohodek podjetja je v porastu za 6 %, in je razdeljen na osebne dohodke in sklade v razmerju 65:35. Planirani povprečni osebni dohodki so v primerjavi s preteklim letom višji za 12 %, kar je v skladu s produktivnostjo dela in splošno gospodarsko situacijo. Sredstva za skla-

(dalje na 2. strani)

NAŠE DELO NAJ BO

Jasnost dela naj se odraža v aktivnem sodelovanju političnih organizacij in članov kolektiva, kajti komunisti lahko uresničujejo svojo družbeno vlogo samo, če delajo javno. Sklepi morajo biti oblikovani tako, da jih poznajo vsi člani kolektiva, morajo biti ustrezni in stvarni, kajti le na ta način lahko dobijo najširšo podporo.

Znani so doseženi uspehi, znana so tudi vprašanja, ki so deloma ali v celoti nerešena, prav tako pa so znane tudi naše skupne delovne sposobnosti, ki jih moramo strnjeno uveljavljati v smislu demokratičnega utrjevanja zavesti slehernega člana kolektiva.

Prizadevnost kolektiva, političnih organizacij in organov samoupravljanja je izražena v vedno večji zavesti, ki ima brez dvoma svoj odraz tudi v pozitivnem gospodarskem stanju kolektiva.

Večkrat ocenjujemo delo političnih organizacij, organov samoupravljanja, strokovnih služb in vodstva podjetja, izhajajoč iz problemov in nepravilnosti, vendar pri tem često pozabimo, da ocenjujemo sami sebe. Vsak od nas kot posameznik izraža že po naravi različne in tudi protislovne interese, zato je nujno, da organizacija zveze komunistov skrbi za povezovanje interesov posameznika in skupnih interesov.

Javno in za vso voljo izražene ocene o delu političnih organizacij in organov samoupravljanja so lahko zelo enostranske, če istočasno ne bi iskali vzrokov za tako oceno. Brez postopnega utrjevanja politične zavesti bi sigurno ne bili rezultati dela v kolektivu dobri kot so, ampak slabi. Zato si lahko očitamo le to, da svojih akcijskih sposobnosti nismo v celoti pravilno usmerili.

V razvoju demokratičnih odnosov smo vedno beležili pomanjkljivosti, čeravno se sliši, kako je bilo nekoč boljše, pri tem pa pozabljamo, da so se naše zahteve tudi menjale, kar je razumljivo, ker s tem zasledujemo hitrejši napredek.

Vloga organizacije ZK je v tem, da pomaga pravočasno spoznavati in premagovati težave ravno v tem času razvoja, da bodo nosilci novih ukrepov in procesov v samoupravljanju res neposredni proizvajalci. Res je tudi to, da komunisti često zaostajajo za dejanskimi razmerami svojega okolja ali pa se lotevajo problemov proizvodnje in produktivnosti dela zgolj s strokovnega gledišča in ne družbeno političnega, kar v bistvu ne potrjuje enotnosti politične organizacije. Taki primeri ustvarjajo vtis, da besede in dejanja niso eno in isto, da posamezniki vztrajajo le pri pravicah, ne upoštevajo pa svojih dolžnosti do okolice in skupnosti, istočasno pa povzročajo nerazpoloženje in zmedo med delovnimi ljudmi in tudi med komunisti. Zelo zgrešeno je mnenje, ki ga posamezniki radi uporabljajo v svojo osebno korist ali obrambo, da so, oziroma so lahko komunisti privilegirani. Tako kot za komuniste, veljajo tudi za vse druge delovne ljudi iste družbene norme, razlika je le v tem, da imajo komunisti večje obveznosti v razvoju neposredne demokracije za samoupravne pravice delovnih ljudi in prav tako v odpravljanju vseh oblik kršenja teh pravic.

Tovarniški komite je v smislu teh smernic, ki jih je čvrsto podprl tudi kongres ZKJ, izdelal program dela za celotno organizacijo zveze komunistov. Program dela je po vsebini zelo obširen in bo lahko realiziran le v vzajemnem delu vseh članov ZK.

Na I. seji komiteja so bile izvoljene komisije, ki bodo posamezna poglavja programa izvrševale in o rezultatih obveščale komite, preko objav pa tudi kolektiv.

Skupno je izvoljenih pet komisij in sicer:

— komisija za idejno politična vprašanja,

— komisija za ekonomske odnose in delavsko samoupravljanje,

— komisija za kadrovska vprašanja,

— komisija za predloge, pritožbe in organizacijska vprašanja,

— komisija za spremljanje dela komunistov in dela osnovnih organizacij,

— komisija za sklepe in informacije.

Na II. seji je tovarniški komite v okviru sklepov konference sprejel delovni program za tromesečno obdobje, ki zajema naslednje:

1. obravnava gospodarskega stanja podjetja vsak mesec v komiteju in osnovnih organizacijah;

2. obravnava dopolnitve družbenega plana za leto 1965 z družbeno političnega gledišča kot: pospeševanje gospodarske rasti, organizacija dela, sistem delitve sredstev itd.;

3. obravnava sistema delitve s posebnim poudarkom na krepitvi samoupravnih organov;

4. utrjevanje položaja in vloge mladih komunistov v mladinski organizaciji;

5. naloge in odgovornost članov ZK pri rekonstrukciji podjetja;

6. potrebna so posvetovanja s komunisti v DS, UO, SZDL, društvi in strokovnih službah, mesečna posvetovanja s sekretarji osnovnih organizacij in obravnava dela osnovnih organizacij;

7. obdelava konkretnega gradiva po službah, organizacijah in vskladitev celotnega dela kolektiva v smislu sprejetih sklepov;

8. uveljavljati statut ZKJ v vidu aktivnega dela slehernega člana ZK;

9. objektivno oceniti možnost za pomladitev in razširitev organizacije ZK;

10. v mesecu marcu 1965 bo delovna konferenca vseh članov ZK. Organizacija bo na konferenci ugotovila rezultate dela, sprejela ustrezne sklepe in nadaljevala z izvrševanjem programa dela v smislu sklepov VIII. kongresa ZKJ.

Za uspešno izvajanje programa uporabiti najuspešnejše metode v tem smislu,

— da bo delo tovarniškega komiteja javno, da bodo sklepi, stališča in predlogi posredovani osnovnim organizacijam, javnosti — kolektivu;

— seje tovarniškega komiteja naj bodo tudi razširjene, da se da možnost vsakemu članu ZK, ki dela po določenem vprašanju, katera ga komite obravnava, posredovanja predlogov;

— gradivo za sejo naj pripravljajo komisije na podlagi potreb in problematike v podjetju;

— obravnavati problematiko posameznih strokovnih služb;

— zasledovati aktivnost članov ZK v tovarniškem komiteju, osnovnih organizacijah in delovnih mestih;

— sestanki morajo biti kratki in produktivni. Vsak član ima pravico zahtevati, da se skliče seja komiteja po določenem vprašanju;

— osnovne organizacije, komisije in komite naj sprejmejo le toliko in take sklepe, ki jih bodo sposobne realizirati.

V SZDL so prevzeli odgovornost za delo aktivni komunisti, zato lahko pričakujemo, da bo ta organizacija odigrala v polni meri svojo vlogo. Tudi pri mladincih je ugotovljeno, da imajo veliko volje do dela ter smelo zagotavljajo, da bodo ob vsestranski pomoči in razumevanju dali svoj prispevek, ki ga pričakuje kolektiv in politične organizacije.

Komite ugotavlja, da je v kolektivu znatno število ljudi, ki imajo vse pogoje za delo v politični organizaciji, zato se predvideva razširitev članstva, s tem v zvezi pa večji uspeh pri osvajanju političnih nalog.

Na III. seji tovarniškega komiteja je obširno obravnavan osnutek pravilnika o delitvi osebnih dohodkov po delu.

Predsednik komisije za izdelavo osnutka je članom komiteja pojasnil značilnosti predloga v več variantah.

V osnovi se išče najprimernejši način nagrajevanja po delu, ki ga ni lahko določiti z ozirom na različne pogoje, ki jih imajo posamezni proizvodni obrati, vzdrževalne in ostale službe v podjetju.

Relativne prednosti predloga so v tem,

— da postavljena planska vrednost točke zmanjšuje razlike v osebnih dohodkih, ki bi nujno nastopale zaradi neenakih pogojev v proizvodnji med enotami;

— norme, skupinske in individualne, dajejo dodatno stimulacijo neposrednim proizvajalcem;

— planska vrednost točke bi bila enaka za vse obrate, dejanska vrednost bi bila odvisna od doseženega dohodka, dočim bi se število točk menjalo le pri delu po normi;

— delitev osebnih dohodkov po delu je najboljčljivejša točka, za katero se resnično zanima vsak član kolektiva. Priprave na osnutek novega oziroma dopoljenega pravilnika trajajo več mesecev, člani kolektiva pa o osnutku niso vedeli nič konkretnega. Obstaja bojazen, da bo usoda tega pravilnika enaka usodi analitične ocene delovnih mest, za katero je bilo vloženo precej truda;

— člani komiteja imajo tudi pomislek, da na osnovi podatkov, ki jih pripravljajo strokovne službe, ne bo mogoče izvršiti programa dela komiteja in komisij, ker so ti podatki v pretežni meri odraz povprečja, ki je pri nas v večini primerov zelo pozitivno, da pa s tem načinom ni prikazano dejansko stanje, s katerim se srečujemo vsakodnevno na delovnih mestih. Za reševanje konkretnih večjih problemov bodo komisije potrebovale tudi konkretnejše podatke oziroma analize.

Pri sestavi osnutka so upoštevane slabe in dobre izkušnje nagrajevanja po dosedanjih pravilnikih. Opaziti je težnja, da se na primeren način zmanjša dokaj nezdrav pojav, da ob izplačilu vsaka enota vidi v višji vrednosti točke druge enote krivično delitev, brez priznavanja, da je ta enota dosegla višjo vrednost točke na osnovi boljših rezultatov dela.

Člani komiteja so izrazili kljub pozitivnim predlogom zaskrblje-

nost zaradi nekaterih enot, ki za nagrajevanje po učinku še nimajo ustreznih pogojev ali normativov, kot so vzdrževalni obrati in samotna zaradi razmer na tržišču ter pogojev dela. Samotna je proizvodnim obratom potrebna, prav tako vzdrževalni obrati, zato ni razlogov, da bi tudi po tem pravilniku v ospredju obravnavali le proizvodne obrate. Postavlja se vprašanje, kako najti primerna merila za učinek pri delu, kako obravnavati uslužnostne dejavnosti (strokovne službe), ali je potreben rezervni sklad za predvidene in nepredvidene motnje in zastoje v proizvodnji in še vrsta drugih vprašanj, za katera je dal predsednik komisije primerna pojasnila. Člani komiteja, ki poznajo to delikatno vprašanje, predla-

gajo čim popolnejšo izdelavo predloga pravilnika in sicer v tem smislu,

— da strokovne službe izdelajo osnutek pravilnika v več variantah;

— da naj komisija za ekonomske odnose temeljito obdelja osnutek in obvešča komite, osnovne organizacije, člane kolektiva z družbeno ekonomskega vidika;

— da se da predlog pravilnika v široko obravnavo v kolektivu, s tem, da se aktivno vključi sindikat;

— da člani ZK sodelujejo pri postavljanju vprašanj in tolmačenju predloga.

Člani komiteja se zavzemajo za odpravo ugotavljanja rezultatov dela in delitve osebnih dohodkov,

Družbeni plan za 1965

(Nadaljevanje s 1. strani)

de so v planski razdelitvi predvidena za obvezni rezervni sklad, prispevek za Skopje, posojilo proizvodnim investicijskim skladom o delitvi razlike, ki ostane podjetju pa bodo odločali organi upravljanja ob sprejemanju zaključnega računa za leto 1965.

S planom je predvidena tudi delitev dohodka po ekonomskih enotah kot osnova za formiranje sredstev za osebne dohodke. Predvideno je, da enota plavž — jeklarna — valjarna koristi 57 % dohodka za osebne dohodke, livarna sive litine 72 %, livarna valjev z obdelovalnico valjev 39 %, medtem ko so v samotarni potrebna sredstva za osebne dohodke za 66 % višja kot je planiran dohodek. S sredstvi, ki po tej delitvi pripadajo ekonomski enoti, krije enota tudi ustrezni del osebnih dohodkov vzdrževalnih in pomožnih obratov, energetskega oddelka in strokovnih služb.

V času, ko razpravljamo o planskih nalogah sprejemajo tudi

skupščinski organi družbeni plan za leto 1965 in zakone, ki so neposredno v zvezi z gospodarstvom. Kljub temu, da imajo vse napovedani ukrepi cilj, da krepijo samostojne vloge delovnih organizacij in izboljšajo splošni gospodarski položaj so lahko za naše podjetje dokaj neugodni. Predvideno je zvišanje tarif železniškega transporta, možna je podražitev elektroenergije, uvozne restrikcije povzročajo posredno pomanjkanje drobnega tehničnega materiala. Pri režimu naših prodajnih cen, ki so delno plafonirane, delno pod kontrolo urada za cene, imajo lahko taki ukrepi negativen vpliv na akumulacijo podjetja. Da bomo kljub temu dosegli ali celo presegli plan tako v fizičnem obsegu, kot finančnem rezultatu je treba poiskati vse notranje rezerve. To je naloga vseh samoupravnih organov, političnih organizacij, strokovnih organov in naloga vsakega člana delovnega kolektiva.

POSLOVANJE V 1964

(Nadaljevanje s 1. strani)

Investicijska dejavnost je bila že v prvih sedmih mesecih precej okrnjena zaradi neurejenih kreditnih odnosov s splošno gospodarsko banko, kar se je še poslabšalo z odpovedjo sklenjene kreditne pogodbe.

Med investicijami je bila dokončana I. faza rekonstrukcije TH peči z zamenjavo 18 MVA pečnega transformatorja, izvršena pripravljalna dela pri izdelavi projektov, pripravljalna zemeljska dela na terenu Store II in začetek del na investicijski cesti in pripravi spodnjega ustroja novih železniških tirov.

Pri ugotovitvi razdelitve neto skladov na sklad skupne uporabe in poslovni sklad smo izhajali iz dejstva, da je prvenstveno potrebno pokriti iz ostvarjenih skladov pogodbene obveznosti, ki so jih organi sprejeli pred leti in tekom leta 1964 iz poslovnega sklada, kot: anuitete za osnovna sredstva, anuitete za obratna sredstva, soudeležba pri kreditu za rekonstrukcijo in minimalni plan nabave osnovnih sredstev, ki je še ostal na razpolago.

Ves ostanek sredstev je bil vložen v sklad skupne uporabe. Detajlni plan delitve sredstev sklada skupne porabe bo obravnavan po sprejetju zaključnega računa na delavskem svetu po predhodni obravnavi in predlogih komisije za družbeni standard pri delavskem svetu.

Glede na prikazano delitev doseženega dohodka lahko zaključimo, da je kolektivu napovedana decentralizacija sredstev in pobiljšanja materialnega položaja v smislu VIII. kongresa ZKJ in V. kongresa Sindikata omogočilo več

sredstev za sklade in osebne dohodke, kot je to bilo v preteklih letih. Ukinjen je bil v teku leta redni prispevek iz dohodka za panogo 114 in 116, kar je dalo podjetju 398.9 milj. Ukinjen je bil izredni prispevek iz dohodka, ki je omogočil jačanje skladov za 286.7 milijonov. Povečana stopnja amortizacije za stroje in naprave, ki obratujejo več kot dve izmeni, je omogočila za 103 milj. več sredstev. Kljub vsem tem oprostivam, ki jih delno imajo že druga podjetja, pa za črno metalurgijo še ni rešeno vprašanje znižanja obrestne mere na poslovni sklad od 4 % na 2 %, kot je predlog Združenja jugoslovanskih železarn in podaljšanja roka odplačila kreditov iz obratnih sredstev.

Če primerjamo ustvarjene sklade z letom 1963 vidimo, da je poslovni sklad enkrat višji, da se je sklad skupne porabe povečal za 21 % in da je čistega dohodka, namenjenega za povečanje osebnih dohodkov izločeno tudi 27 % več.

Naš čisti dohodek bi bil za ca. 430 milj. višji, če upoštevamo, da je podjetje zaradi neobratovanja elektroplavža izgubilo samo na proizvodnji 18.968 ton, da znaša ta izguba pri fiksnih stroških in osebnih dohodkih 321 milj. in izguba plina iz elektropeči, ki je moral biti nadoknaden z generatorskim plinom, nadaljnjih 109 milijonov.

Omeniti še moramo posebej, da podjetje vztraja na stališču, da se mora navedena izguba podjetju povrniti, zato je ta problematika posredovana Izvršnemu svetu v odločitve.

Če ob zaključku vseh navedenih rezultatov analiziramo najkarakterističnejše postavke delitve, lahko ugotovimo, da je kolektiv kljub objektivnim težavam dosegel zadovoljive delovne uspehe, saj kažejo porast neto produkta za 10 %, porast dohodka za 12 %, čistega dohodka za 27 % in porast bruto skladov za 127 %.

Delavski svet je zaključni račun za leto 1964 na svoji seji dne 12. februarja 1965 obravnaval in ga v celoti potrdil. Hkrati pa je sprejel tudi priporočila upravnega odbora in osvojil sklepe, ki se nanašajo na naslednje:

Vso pozornost naj se posveti v letu 1965 fluktuaciji delavcev, saj se je v preteklem letu še poslabšala od prejšnjih let. Stremi naj se za doseganjem intenzivnosti in kvalitete v proizvodnji, v nadalje naj se iščejo notranje rezerve, vse z namenom višje storilnosti dela.

Delovni čas naj se v bodoče bolj sistematično izkorišča zlasti v pogledu boleznin in nadurnega dela. Zdravstvena služba mora v bodoče posvetiti več pozornosti zdravstvenim pregledom ob sprejemanju novih delavcev. Posvetiti je treba vso skrb boljši disciplini v podjetju, da bi ne bilo več toliko neopravičenih izostankov, prestopkov in prekrškov. V zvezi z izobraževanjem se naj pripravi pregled efekta stipendiranja za nekaj let nazaj. Pri upravno prodajni režiji naj se stremi za znižanjem nekaterih postavk, kjer naj bo vodilo, da mora imeti vsaka nova organizirana zadeva, ki vpliva na višjo upravno-prodajno režijo tudi svoje gospodarsko opravičilo.

Albin Miklavc

V BODOČE JAVNO

značilnih za mezdni sistem v obliki plače na uro in mesec.

Delo posameznega delovnega človeka moramo vrednotiti po dejanskem učinku, ki se lahko odraža v različnih oblikah. Ta učinek ima lahko tudi dolgoročni značaj, zato ne kaže podcenjevati dela tistega delovnega človeka, kateremu trenutno ni mogoče meriti učinka po znanih, karakterističnih merilih (tehnična norma), kot je to mogoče v neposredni proizvodnji.

Poleg programa in metod dela so člani komiteja smatrali za potrebno, da se obravnava še nekatera nejasna ali premalo precizirana vprašanja. Kolektiv na različne načine dojema sklepe organov upravljanja, v nekaj primerih pa celo zaradi neinformiranosti izreka kritike tako na račun politične organizacije, organov delavskega samoupravljanja in vodstva podjetja. Zelo zanimivo je vprašanje gradnje stanovanj. Teži se k pospešitvi cenene gradnje individualnih hiš po vzorcu drugih podjetij, ki so pričela na ta način reševati zelo pereče stanovanjsko vprašanje.

Kritično je ocenjeno delo osnovnih organizacij v preteklem letu, prav tako sindikalne organizacije, v kateri je zadolžena za aktivno delo 48 komunistov. Tudi mladinska organizacija in SZDL v preteklem letu nista našli dobrih prijemov za delo.

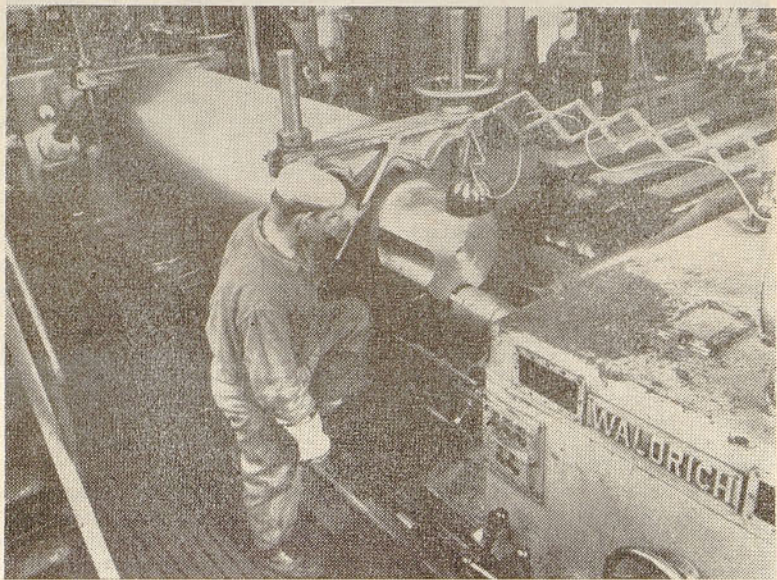
IV. seja tovarniškega komiteja je bila razširjena in so prisostvovali sekretarji osnovnih organizacij, predsedniki komisij izvršnega odbora, predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic ter zastopniki vodstva podjetja.

Na dnevnem redu je bila le ena točka in sicer zaključna delitev osebnih dohodkov za leto 1964.

V razlagi je rečeno, da je kolektiv z izredno prizadevnostjo skozi leto kljub številnim težavam ustvaril ugodno finančno realizacijo in s tem pogoje za delitev sredstev za OD.

Pri delitvi OD po obračunu za leto 1964 naj bi obrata jeklarna in valjarna bila deležna nekoliko višjega izplačila za razliko od ostalih obratov in služb in to iz upravičenih razlogov, kajti dejstva potrjujejo, da je dosežen velik napredek v znižanju proizvodnih stroškov, boljši kvaliteti in

količini, odraz prizadevnosti obeh kolektivov. Brez dvoma so člani kolektivov valjarne in jeklarne to skromno priznanje zaslužili, s tem pa nihče ne podcenjuje prizadevnosti drugih enot. Morda je pri vsem izrečenem na račun take odločitve iskati vzrok le v tem, da v izvajanju pravilnika o delitvi osebnih dohodkov nismo bili povsem dosledni v preteklem obdobju kot npr., da je livarna sive litine deponirala v rezervni sklad leta 1963 — 28 din po točki, ki jih ni prejela. Taki primeri in tudi predvidevanja za nagrajevanje mimo pravilnika povzročajo nejasnosti, istočasno pa se zgublja občutek za pravilno ocenitev prizadevnosti posameznih enot, kar ima brez dvoma politične posledice.

Na V. seja je tovarniški komitej posvetil razpravo vprašanju kot: aktivnost komunistov v organih delavskega samoupravljanja, pripravah za posvetovanja idr. Uvodoma je rečeno, da komunisti niso dali svojega deleža v pričakovani meri pri utrjevanju delavskega samoupravljanja, ker niso vedno nastopali enotno, niti nudili dovolj pomoči članom delavskih svetov enot in podjetja. Gre za načelno vprašanje v tem smislu, če so DSE (delavski sveti enot) opravičili svoj obstoj, ali so res upravljali, ali imajo samo formal-

no posvetovalni značaj in če bi mogoče bila primernejša oblika delavskega samoupravljanja v vidu zborov delovnih enot, kjer bi vsi člani delovne enote predstavljali neposredne upravitelje.

Razumljivo je, da je zbor delovnih enot najpopolnejša oblika delavskega samoupravljanja, ker je v tej obliki dana možnost, da vsak član enote brez posrednika (voljenega predstavnika) uveljavlja svoje predloge in pravice v okviru svojih osebnih in skupnih interesov. Pri sedanjih oblikah delavskega samoupravljanja (DSE) se pojavljajo značilne pomanjkljivosti na eni strani zaradi skromne materialne osnove, s katero organi v enotah razpolagajo, na drugi strani pa zaradi razmeroma slabe aktivnosti članov delavskih

samoupravljanja v obliki zborov delovnih enot.

Zelo pestra razprava komiteja nakazuje potrebo, da rešimo bistvena vprašanja o vlogi in nalogah komunistov v organih delavskega samoupravljanja in strokovnih službah. Ni razumljivo, da po 14 letih delavskega samoupravljanja še vedno ugotavljamo, da dnevni redi zasedanj niso ustrezno in pravočasno pripravljene in da jih ne sestavljajo vedno za to odgovorni predstavniki organov delavskega samoupravljanja. To lahko pojmujemo na dva načina in sicer da ali posamezniki uveljavljajo svojo voljo ali pa odgovorni predstavniki ne vršijo svoje dolžnosti in ne izpolnjujejo izkazanega zaupanja volivcev. Sigurno ne moremo potrditi niti prve niti druge teze, ker v končni fazi zasledujemo kot komunisti iste cilje, gre pa predvsem, kot že ugotovljeno, za premalo aktivnost in vsklajevanje mnenj poedincev in okvir interesov celotnega kolektiva.

Pravice, ki jih ima delovni človek v naši družbeni ureditvi, mora v okviru organov delavskega samoupravljanja tudi uveljavljati. Proces razvoja ne prenese pasivnosti in gledanja od strani, kaj se bo zgodilo, ampak zahteva aktivno sodelovanje v razpravah in odločanju. Zavzemati se moramo za to, da bo članom delavskih svetov obravnavana snov na razumljiv način pravočasno pojasnjena in jim s tem omogočiti aktivno sodelovanje, istočasno pa reagirati v takih primerih, ko član delavskega sveta na zasedanju prisostvuje kot »opazovalec«, da lahko takoj po zasedanju zatrjuje, kako se je delavski svet moral strinjati s predlogi, da je bilo že vse prej sklenjeno in da

nima smisla izražati mnenj, ker teh itak nihče ne upošteva. Član delavskega sveta podjetja ni samo zastopnik svoje delovne enote, ampak mora razumeti probleme kolektiva — podjetja in katerikoli tudi glasovati za predloge, ki niso v interesu njegove delovne enote. V okviru naše domovine nenehno poudarjamo geslo »bratstvo in enotnost«, čeravno so med posameznimi področji bistvene razlike po razvitosti in življenjskem standardu. Prav tako moramo v okviru našega kolektiva gojiti najboljše odnose med enotami, predvsem pa z lastnim zgledom dati pobudo tudi drugim za hitrejši napredek, istočasno pa dati iskreno priznanje, če je katera od enot dosegla zavirljive rezultate, ker so ti v končni obliki naš skupni uspeh.

Razvoj demokratizacije delavskega samoupravljanja naj se s pomočjo političnih organizacij razvija z aktivnejšim delom komisij pri delavskem svetu podjetja s tem, da strokovne službe dajo potrebne podatke in tolmačenja za posamezna vprašanja.

Na VI. seja je komitej obravnaval predlog samostojnega družbenega plana za leto 1965 ter pozitivno ocenil osnovne postavke.

To je nekaj pomembnejših vprašanj, ki jih je komitej na svojih sejah obravnaval, kar potrjuje, da politično delo v našem kolektivu ni zamrlo.

Osnovne organizacije so na svojih prvih sejah po konferenci obravnavale probleme in vprašanja svojih enot, sklepe konference in delovne programe.

V naslednji številki bo objavljen program dela komisij pri TK ZKS, prav tako tudi izveček iz razprav osnovnih organizacij delovnih enot.

Komisija za sklepe in informacije

8. MAREC

je praznik borbene povezanosti žena vsega sveta, ko vse napredne in svobodoljubne žene sveta podvoje svoje sile v delovanju in v borbi za pravice delovnega ljudstva, za pravice zapostavljenih žena in v prizadevanjih za trajen mir, ki si ga vsaka mati in žena najbolj želi. V dobi

pred prvo svetovno vojno in tudi med obema vojnama so žene na ta dan stopnjevale svoje sile predvsem v borbi za enakopraven položaj žena v javnem življenju. V teh dveh vojnah so žene najbolj trpele, zlasti še v prvi svetovni vojni, ko so njihovi sinovi, možje in bratje iz dneva v dan krvaveli in padali po bojiščih za korist osvajalcev in izkoriščevalcev. Ruske žene so šle 8. marca 1917 na ulice in v demonstracijah zahtevale mir, kruh in svobodo. Pridružili so se jim ruski vojaki in delavci. Demonstracija žena, ki so ji sledile vedno nove, je prerasla v demonstracijo vsega ruskega delovnega ljudstva in je bila uvod v veliko rusko revolucijo. Lenin, ki je stal v teh burnih časih na čelu Komunistični partiji, je zaklical ob tej moriji za koristi izkoriščevalcev, ljudskim množicam vsega sveta: »Mirni in delovni ljudje, prenehajte z medsebojnim klanjem! Množice ljudi so se mu odzvale, med njimi tudi matere in žene in najpogumnejše so šle na ulice demonstrirati.

V letih narodno osvobodilne borbe pa smo 8. marec praznovali v znamenju mobilizacije žena vsega sveta v skupno borbo proti fašizmu, saj je vojna divjala na vseh koncih sveta. Danes smo ponosni, ko lahko vedno znova ugotavljamo, da pri tako hudih naporih niso zaostajale žene, temveč so povsod priskočile v pomoč, pridno delale, mnoge pa stopile v vrste borcev z orožjem v roki in pokazale nepričakovano mero junštva in žrtvovanja.

In danes, ko vlagamo ogromne napore za izvedbo gospodarskih načrtov, za izobraževanje naših ljudi, predvsem pa naših žena, a ko obenem čitamo in slišimo po radiu in televiziji, da dvigajo preostali in še nekaznovani vojni zločinci glave in hujskajo k novi vojni, so žene zopet v vrstah najnaprednejših borcev za enakopravne mednarodne odnose, predvsem pa v borbi za pravičen in res trajen mir.

R. U.

SKLEPI KONFERENCE ZK

Komisija za sklepe je na podlagi poročila TK ZKS, poročila sekretarja in razprave članov ZK pripravila predlog sklepov, ki jih je TK ZKS na dveh rednih sejah dopolnil in sprejel. Vsebina sklepov zajema problematiko, ki je v programu dela podrobno obdelana, tako, da lahko služijo kot osnova za izdelavo programov dela osnovnim organizacijam ZK in vsem ostalim organizacijam v kolektivu.

1. Vloga in naloge članov ZK do proizvodnih problemov naj se odrazijo v izvajanju programa dela po družbenem planu podjetja s tem, da bodo organizacije ZK pobudniki za izdelavo in izvedbo programa, v katerega naj bodo zajeti ukrepi tako glede proizvodnje, prihrankov na materialu in času, zmanjšanju izmečka, dviga produktivnosti in kvalitete izdelkov ter uvajanja sodobnih metod organizacije.

2. Naloga članov zveze komunistov pri delitvi dela naj bo v tem, da se zavzemajo za postopno uvajanje sistema merjenja dela povsod, kjer so za to dani pogoji v smislu neposredne stimulacije.

Organizacija ZK se mora odločneje zavzeti za to, da bodo strokovne službe izdelale predlog za decentralizacijo skupnih sredstev na ekonomske enote, da bi s tem zagotovili poglobljeno gospodarjenje in tudi uspešnejše delo organov upravljanja v enotah.

Prav tako naj organizacija aktivno sodeluje pri pripravah, tolmačenju in izvajanju pravilnika o delitvi OD po ekonomskih enotah. Skladno s spremembami pogojev in vplivov, prilagajati tudi sistem delitve.

3. Dolžnost organizacije ZK oziroma članov je v aktivnem sodelovanju pri obravnavanju ter reševanju problemov in krepitvi dela organov delavskega samoupravljanja. Predvsem člani ZK naj aktivno sodelujejo pri izvajanju sklepov organov delavskega samoupravljanja in vplivajo v strokovnih službah in organizacijah na realizacijo sklepov.

4. Vztrajati na intenzivnejšem informiranju kolektiva v okviru dosedanjih načinov o izvajanju nalog in sklepov po statutu podjetja.

5. Organizacija ZK naj bo pobudnik za dopolnitev poslovnikov organov delavskega samoupravljanja v skladu s statutom. Komunisti naj nosijo odgovornost za doslednejše spoštovanje sklepov organov delavskega samoupravljanja in upoštevanje predlogov drugih organizacij. Komunisti naj v krogu strokovnih sodelavcev aktivno sodelujejo pri iskanju in uveljavljanju organizacijskih metod dela.

6. Varstvo človeka na delovnem mestu, upoštevajoč nujne spremembe delovnih pogojev, naj bo stalna naloga članov ZK na delovnih mestih, upoštevajoč maksimalne možnosti za rešitev perečih problemov — skratka menjati odnos do teh vedno večjih problemov.

Upoštevati dejstva, da je človek najvažnejši člen proizvodnje in temu prilagoditi način obravnavanja človeka, pri tem pa uporabiti sodobne dosežke na tem področju.

7. Doseči moramo čim aktivnejše vključevanje članov ZK v reševanje vprašanj razvoja podjetja in to predvsem v povezavi dela strokovnih služb, organov delavskega samoupravljanja in drugih organizacij.

Razvoj podjetja zahteva tudi pripravo potrebnih kadrov s primerno strokovno organizacijsko in politično kvalifikacijo, zato naj organizacije sodelujejo pri reševanju tega vprašanja.

8. Odnos ZK do mladinske organizacije in dela mladih komunistov naj se v bodoče odraža v konkretnem sodelovanju pri reševanju.

9. Organizacija ZK mora sodelovati z vsemi ostalimi organizacijami v in izven podjetja v zvezi z vprašanji, kjer je potrebna masovna vključitev.

Sodelovanje naj se odraža v združevanju mnenj in predlogov vseh organizacij za formiranje enotnih stališč.

10. Kadrovske vprašanje in delitev dela med komunisti naj se odvijata v programskem izobraževanju in pripravah perspektivnega kadra za politično delo v organizacijah in organih delavskega samoupravljanja. Komunisti naj svoje delo vršijo po sposobnosti in pogojih, upoštevajoč, da naj ima vsak član ZK konkretno zadolžitev. Organizacija ZK naj vodi računa o aktivnosti svojih članov, predvsem najodgovornejših na delovnih mestih in v okviru političnih organizacij ter organov delavskega samoupravljanja.

11. Odnosi med člani ZK naj bodo odraz dobrega sodelovanja in reševanja skupnih problemov. Spoštovati statut ZK tudi v tem smislu, da posameznik ne bo uveljavljal svojih osebnih stališč, če ta niso v skladu z mnenjem večine članov ZK.

12. Organizacija ZK naj tekoče skrbi za krepitev članstva ter pre sprejemu novih članov dosledno upošteva statut ZK. S kandidati, poleg osnovnih pojasnil o politični organizaciji, obravnavati tudi program dela ZK in program dela naše organizacije.

13. Kongresni material naj obdelajo s svojimi člani vse osnovne organizacije programske in razumljivi obliki v tem smislu, da se temeljito obravnava predvsem bistvene elemente programa. Obravnavo kongresnega materiala navezati na konkretne pojave in probleme v naši politični in delovni organizaciji ter program dela naše organizacije ZK.

14. Organizacija ZK naj izdela za ideološko izobraževanje članov ZK skupno z drugimi organizacijami program izobraževanja, ki naj poleg ostalega zajema tudi konkretne zadolžitve pri delu. Izobraževanje mora biti tekoča naloga celotne organizacije ZK. Pri izbiri snovi za izobraževanje in konkretnih nalog, upoštevati vse momente, da bi pri tem delu dosegli čim boljše rezultate. Organizacija ZK naj pripravi poleg tega tudi del programa ideološkega izobraževanja za mlade komuniste s posebnim ozirom na perspektivni kader.

IZ EKONOMSKIH ENOT

Nadvse dobri, pod težkimi pogoji doseženi proizvodni uspehi v letu 1964 so narekovali delavskim svetom enot, da lansko doseženo proizvodnjo pregledajo z vseh zornih kotov in na osnovi tega izluščijo zaključke za delo v letu 1965. Prvi zasedanji delavskega sveta sta letos bili v enotah valjarne in jeklarne, posvečena pregledu proizvodnje za lansko leto, ko sta ta dva obrata presegla plan proizvodnje tako po količini kot po vrednosti. Takoj za njima se je po istem vprašanju sestal delavski svet šamotarne, ki se z lansko letno proizvodnjo ravno tako lahko ponaša. Tudi ostali delavski sveti enot so pri razpravah lanskega leta in na osnovi tega sprejemajo sklepe za napredek proizvodnje v letu 1965 v upanju, da jim bo letos bolj prizanešeno v težavah lanskega leta, ko ni bilo električne energije, surovin in raznega pomožnega materiala. Vsi pa so pripravljani na to, da ne bodo imeli vedno vsega na voljo, kar je potrebno za redno proizvodnjo. Za vse velja pravilo, strniti vse sile in poiskati vse rezerve za povečano in kvaliteto proizvodnjo in z njo omogočiti večjo vrednost točke in s tem izboljšati življenjski standard in zagotoviti sklade za izgradnjo novih objektov za razširjeno reprodukcijo.

Če bodo delavski sveti enot imeli vso podporo pri delu, če bomo vsi enotni pri delu in enotni pri politiki upravljanja, potem bodo uspehi v enotah res dobri in rezultat še boljši kot lansko leto.

JEKLARNA

Tako kot DSE valjarne je tudi DSE jeklarne na svojem VI. rednem zasedanju 21. januarja pregledal problematiko proizvodnje v mesecu decembru 1964. Ta mesec je bil za jeklarje pravzaprav rekorden, saj so prekorčili mesečni plan proizvodnje kar za 9 odstotkov. Res je, da je imela enota dobre energetske pogoje, kar pa ne zmanjšuje napore kolektiva jeklarne, ki je storil vse, da iz peči iztisne, kar se je iztisniti dalo.

Nadvse zanimiva je bila razprava o pregledu proizvodnje za celo leto 1964. Analizo, ki je bila res skrbno pripravljena je podal obratovodja tov. Gorjanc Franc, ki je nanizal vse momente, ki so ali pozitivno ali negativno vplivali na potek proizvodnje. Iz kopice podatkov, ki so služili organom upravljanja v jeklarni za razpravo, se vidijo vsi napor jeklarjev za doseganje planskih nalog. Zanimiv je podatek, ki govori o skrajšanju talilnega časa poseb-

no v drugem polletju 1964, ki je skupno s skrajšanjem remonta peči omogočil porast števila šaržev in s tem k izvrševanju in pre-

kaj je in kaj ni bilo povsem pravi in bi se dalo popraviti. Pregled vložka, izmečkov, zastojev, porabe energije, izpleni, obratne ne-

vanjem teh sklepov mogoče doseči zaželene uspehe tudi v letu 1965.

V analizi obratnih nezdov za mesec december, ko so imeli 8 nezdov, od tega je bila ena na poti na delo, je DSE smatral, da je treba iskati vzroke v tem, da posamezniki premalo pazijo pri delu. Da bi se to izboljšalo je DSE sklenil opozoriti starejše in izkušnejše delavce, da bolj opozarjajo mlajše delavce na nevarnosti pri delu, kateri se tudi največ ponesrečijo in jim s praktičnimi primeri pomagati, da si očuvajo svoje zdravje.

ŠAMOTARNA

DSE šamotarne je na VIII. redni seji 23. januarja pregledal proizvodne uspehe za mesec december in ugotovil, da je bila dosežena proizvodnja pri opeki s 1187,1 % in pri malti s 135,3 % mesečnega plana. Proizvodnja v mesecu decembru je omogočila prekorajenje letnega plana za 3,5 %, kar je zelo lep rezultat tega najbolj zastarelega obrata.

Sprejet je bil operativni plan za mesec februar. Na tem zasedanju je DSE razpravljal o svojem poslovanju.

Po obravnavi gospodarskega plana za leto 1965, posebno za obrat šamotarne so sklenili, da bodo sklicali izredno sejo DSE, na katero bo povabil glavnega inženirja proizvodnje, komercialnega in finančnega direktorja in bo skupno z njim obravnavala finančne izgube v letu 1965 in izgube v perspektivi in potem na osnovi zaključkov te seje ukrepal. Pišejo nam:

Valjarji pri delu

koračenju letnega plana potrebne jekla. Člani DSE so bili s skrbno izdelanim letnim poročilom zadovoljni in bodo na eni prihodnjih sej na osnovi dela v letu 1964 sprejeli akcijski program in sklepe za delo v letu 1965. Na koncu so sprejeli nekaj sklepov za izboljšanje dela v DSE in pa za boljše obveščanje članov kolektiva. Na tem zasedanju so se člani zavzeli za izboljšanje dela zobozdravstvene službe in za hitrejšo popraviljanje zobovja, ta predlog so posredovali upravi podjetja, ki bo skušala zadevo v mejah trenutnih možnosti urediti.

VALJARNA

Delavski svet ekonomske enote je na svoji 9. redni ali letošnji prvi seji temeljito pregledal proizvodne uspehe iz lanskega leta. Zadržal se je na vseh postavkah proizvodnje in vršil primerjave proizvodnje v prejšnjih letih. To je naredil zato, da je lažje odkril,

zgrade, delovna sila, fond delovnih ur in zaloge surovin so bile postavke, katere so bile temeljito obravnavane. Na osnovi tega je delavski svet valjarne na tem zasedanju že sprejel nekatere sklepe, ki naj omogočijo tudi v letu 1965 kar najboljše rezultate. Ti sklepi so:

— obdržati storilnost pri valjanju širokega ploščatega in rebrastega vzmetnega jekla,

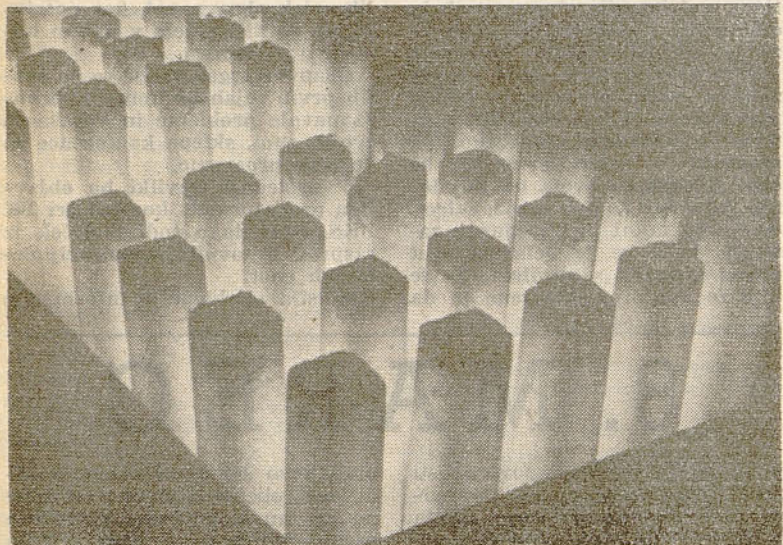
— povečati izplene tako, da se pazi na vsako palico, da ne bo zavaljana ali da se ne bo ohladila,

— znižati stroške poslovanja s tem, da se zmanjšajo stroški energije, valjev in potrošnega materiala,

— odpraviti okvare na napravah in zmanjšati zastoje na minimum,

— nenehno seznanjati vse člane ekonomske enote s problematiko proizvodnje.

Delavski svet enote je prepričan, da bo z doslednim izpolnje-

Vroči ingoti v jami

CVETKE IZ NAŠIH LOGOV

V našem govoru in naši pisavi o javnosti, zasebnem pogovoru, tisku, na sestankih in ob priložnostih lahko vsakodnevno zapazimo napake, ki se jih skoraj krčevito držimo, kot da bi bile neodpravične. Če pa o teh napakah le malo bolj razmišljamo, bomo videli, da jih zlahka opustimo.

Nanizal bom nekaj teh primerov s primerjavo opisom in videli bomo, da zares kazijo naše izražene misli.

NEKATERI TOVARISI SO SE PRI DELU IZREDNO ZALAGALI...

V tem primeru glagol, zalagati se nikakor ni na mestu, saj se zalagamo lahko z ozimnico, premo- gom ali čim drugim, medtem ko si pri delu prizadevamo, se trudimo ali pa smo prizadevni.

Podčrtani stavek bomo torej pravilno izrekli ali napisali: ... nekateri tovariši so bili pri delu izredno prizadevni ... ali pa: ... so se pri delu izredno potrudili ...

PRED NAMI STOJIJO ODGOVORNE NALOGE...

Res ne moremo razumeti, zakaj bi naloge morale ravno stati? Verjetno te naloge, ko jih rešimo, tudi ne obležijo. Mar ni dosti bolj smiselno če rečemo ali napišemo: Pred nami so odgovorne naloge... ali pa: imamo odgovorne naloge... stojijo pa naj

pred nami zgradbe, drevesa, lahko pred nami stoji tudi kdo na glavi in podobno.

PRISTOPITI MORAMO K REŠEVANJU PROBLEMOV...

Zakaj neki bi morali k reševanju ravno pristopiti? Strogo vzeto je »pristopiti« dovršni glagol, pot do reševanja problemov pa modra tudi ni vedno čisto kratka in bi potem k temu reševanju že morali »stopiti«. Vendar se obojemu izognemo in rečemo: ... začeli smo reševati probleme... ali pa: lotili se bomo reševanja problemov.

Ob tej priložnosti bi se še nekoliko ustavili pri pojmu problem. Mislím, da vse preveč uporabljamo to besedo. Morda se besedi sami kot tuji res ne moremo preveč uspešno izogibati, toda, če jo že uporabljamo, tedaj takrat, kadar gre resnično za zapleteno nalogo, vprašanje, sporno zadevo ali podobno, kjer je potrebno razmišljanje posameznika ali več ljudi, skratka tam, kjer naloga ali vprašanje ne ponuja zlahka rešitve ali odgovora. Kadar torej ne gre za več ali manj zapleteno zadevo, je bolje, če rečemo ali napišemo namesto problema: naloga ali vprašanje.

Tudi pojem delovna sila uporabljamo čisto na nepravem mestu. Npr. slišimo, beremo stavek: zaposlili so novo delovno si-

lo... Potemtakem je torej »delovna sila« prišla s postaje ali od doma in se napotila v tovarno ter se nato zaposlila? Na dlani leži, da, kadarkoli imamo v mislih človeka kot posameznika ali skupino ljudi kot delujoča in misleča bitja, ne bomo označevali z »delovna sila« temveč bomo rekli ali napisali: ... zaposlili so nove delavce... ali: primanjkovalo je delavcev... ali: nastalo je vprašanje nastanitve novih delavcev. Seveda pa posamezen delavec ali skupina ali skupnost stavlja na razpolago svoje umske in telesne sile za izvrševanje določenih nalog v javnosti organizacij oziroma s takšnimi telesnimi in umskimi silami razpolagajo in ta potencial nazivamo delovna sila, nosilcu samega pa ne smemo iskati naziva v učbeniku mehanike.

GOTOVI TOVARISI še niso plačal članarine... V tem primeru je beseda »gotovi« prav neumestna in je čisto napaden germanizem. Uporabljamo jo pa v smislu izgotavljanja, izvršen ali podobno. Namesto: gotovi tovariši... pa bomo rekli: nekaj tovarišev... nekateri tovariši... ti in ti tovariši...

ANALIZIRALI SO SE RAZLIČNI PODATKI... Morda bomo z razvojem tehnike kmaj uspeli, da se bodo različni podatki sa-

mi sebe analizirali danes pa to še ni mogoče. Torej bomo rekli: ... analizirali so podatke... ali: analizirali smo podatke... itd.

POVPREČNO ZAPOSLENI MED LETOM... Tak stavek beremo navadno pri objavljanju statističnih podatkov, pa pri tem nimamo v mislih značaja zaposlitve ali delovne prizadevnosti, temveč število, povprečno število zaposlenih. Stavek bomo torej pravilno napisali: ... povprečno število zaposlenih med letom...

PRIMERJAVA ZAPOSLENIH S PLANOM... Verjetno ne primerjamo zaposlenih s planom. Med seboj lahko primerjamo lastnosti in količine, torej bomo pravilno rekli: ... primerjava števila zaposlenih s številom po planu...

V nekem statističnem poročilu je bilo zapisano:...

STANJE GIBANJA MRTVIH... Takšen stavek bi bilo odveč komentirati. Vendar niso redki primeri ko pišemo o »gibanju zaposlenih«. Nihče ne nasprotuje gibanju zaposlenih, saj sam značaj dela največkrat to narekuje, gibanje priporočajo tudi rektorji. Kadar pa gre za prikazovanje statističnih podatkov glede zaposlitve, izostankov, odpovedi delovnih razmerij in podobno, tedaj govorimo o gibanju števila zaposlenih ipd.

Spomnimo se

da je 14. februarja 1944 prekorajčila legendarna XIV. divizija NOV Voglajno, železniško progo in cesto Celje-Rogaška Slatina pri Opoki. V spomin na ta zmagoviti pohod, ki je poizvel odpor proti okupatorju na Štajerskem, smo postavili na Opoki spomenik, ki pa ne stoji na primernem mestu in ga bo treba prestaviti. Kot smo že v prejšnji številki »Železjarja« zapisali, so se na občem zboru ZB NOV v Štorah odločili, da prestavijo spomenik na Opoki še letos do krajevnega praznika 8. maja. Stal bo onkraj ceste, ki vodi iz Celja v Rogaško Slatino, na primernejšem mestu, dobil bo primernejšo obliko. Pričakujemo, da bo nov spomenik vzbujal resnično spoštovanje in zahvalo borcem herojske XIV. divizije NOV, ki so neutrudno preganjali sovražnike našega naroda in jih po silnih, nečloveških naporih tudi premagali. Upravičeno pričakujemo, da bo zlasti mladina poskrbela, da bo spomenik stalno krasilo sveže zelenje in cvetje. Bodimo ponosni na naše herojske hčere in sinove, pokažimo to tudi številnim popotnikom, ki bodo pešali ali pa brzeli z najrazličnejšimi prevoznimi sredstvi mimo spomenika, ga občudovali in se prepričali, da znamo ceniti in spoštovati žrtve za tako težko priborjeno narodnostno in socialno svobodo.

Na metalurškem oddelku fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani so diplomirali na I. stopnji trije naši izredni študentje:

Jože Leban
Slavko Subotič
Milan Zibret

Tako smo dobili tri metalurške inženirje (I. stopnje), ki bodo s pridobljenim strokovnim znanjem lažje reševali tehniške probleme v oddelkih, kjer že vrsto let delujejo.

K doseženemu uspehu iskreno čestitamo!

HTV V LETU 1964

Poslovni zaključek leta 1964 nam je dal dokaj zavidljive rezultate poslovanja, predvsem zaradi objektivnih težav, ki so se vrstili v teku leta. Vsi ti uspehi pa bi bili še lepši, če bi uspeli tudi v prizadevanjih na področju varnosti pri delu. Bilanca nezdod se je močno nagnila na stran tistih let, ko smo bili v okviru Udruženja jugoslovanskih železarn med slabšimi. Že leto 1963 je bilo signal, da bo potrebno temu problemu, to je naraščanju števila nezdod pri delu posvetiti vso pozornost. Tako 9 mesečno poročilo in letno poročilo za leto 1963 je v razpravah nakazalo smernice za ukrepe pri preprečevanju nezdod pri delu. Začetek leta, to je start v novo proizvodno leto, nam je vtilo upanje, da bomo uspeli obdržati vodilno mesto med metalurgi Jugoslavije z najnižjim številom nezdod pri delu. Čeprav še ne razpolagamo z vsemi podatki UJŽ (samo za 11 mesecev leta 1964) je jasno, da je primat najboljših železarn prevzela Železarna Nikšić, drugo mesto pa si delila Železarna Store in Zenica.

Iz nadaljnjih podatkov je razvidno, da smo v letu 1964 še slabši od leta 1963. Število nezdod pri delu je poraslo za 15 primerov ali za 11 odstotkov. Upravni odbor in delavski svet podjetja sta temu problemu posvetila posebno točko dnevnega reda. V razpravi na poročilo HTV komisije pri delavskem svetu na seji DS podjetja so bili v diskusiji podani predlogi za izboljšanje na področju varnosti pri delu. Vse smernice in navodila organov upravljanja pa niso dosegla svojega namena, kar nam jasno kaže stanje nezdod v letu 1964. Zato je vzkro potrebno iskati na neposrednih činiteljih, to je predelavcih in mojstrih, ki so in morajo bdeti nad dejavnostjo podrejenih, iskati potrebne oblike in načine za omejitev nezdod pri delu. Pred vsakim začetkom dela bi morali podrejenim predočiti nevarnosti, ki se lahko pojavijo v teku procesa in nakazati mere za preprečevanje nezdod. Poleg tega pa je potrebno izdana navodila tudi večkrat pregledati, da se ugotovi, kako se izvajajo izdana navodila.

Vsi sklepi in navodila organov samoupravljanja bodo samo tedaj uspešni, če bodo upoštevana vsa varnostna navodila v obratu, na vsakem delovnem mestu. Skrb za varno delo je predpogoj dobrih proizvodnih uspehov in medsebojnega vzdušja pri delu.

Nezgod pri delu ne povzročajo samo bolečin, temveč tudi velike materialne kot finančne izgube. Vsaka še tako neznatna nezgoda vpliva na delovno okolje in sodelavce. Težja nezgoda pa ohrani pri oči-videh mučno vzdušje in vpliva na njihovo delovno sposobnost. K že tako visoki odstotnosti z dela v podjetju, predstavljajo izgubljeni dnevi zaradi nezdod pri delu in na poti, precejšen odstotek. Kakšni so nastali stroški, oziroma izplačane hranarine bo razvidno iz poročila kadrovske službe.

Osebnostna zaščitna sredstva, katera so na razpolago in jih zaposleni uporabljajo, še niso garant za varno delo, temveč samo le del tega. Vse pomembnejši je osebnostni faktor pri nezdodah, ki vpliva na neprevidnost posameznika, kot tudi delo v skupini. Kot že navedeno je število nezdod pri delu v porastu. Spodnja tabela nam prikazuje število nezdod po obratih v letih 1960 do 1964. To petletno obdobje nam dokaj nazorno prikazuje stanje, kako so v obratih v teh letih uspeli reševati vprašanje varnosti pri delu. Vsekakor je najvidnejši napredek v jeklarni, kjer je obratovodstvo skupno s HTV komisijo obrata doseglo v letu 1964 najboljši rezultat. V obratu si prizadevajo rešiti vsa vprašanja za čim varnejše delo. Večkrat to ni v njihovi moči, ker so vezani na ostale službe v podjetju. Največji problem obrata predstavlja rešitev težkega fizičnega dela v livni jami in še nereseno vprašanje zaščite pri delu na rafamah. Pomembno znižanje je dosegel tudi promet. Zaradi specifičnosti dela pa ne smemo prezreti elektroobrat. V vseh petih letih je imel samo 6 nezdod. Če pa pogledamo njihov delokrog v podjetju in pa nevarnosti pri delu z električnim tokom ter pogoje dela pri odpravljanju napak v obratih vidimo, da se mora pod takšnimi pogoji tudi dosledno izvrševati vsa varnostna navodila in napotke predpostavljenih. Kot v jeklarni, tako tudi v elektroobratu dosledno analizirajo vsako nezgodo s poškodovancem kot očitvidci. S tem hočejo doseči odpravo podobnih nezdod. Valjarna kot livarna sive litine v takšnih pogojih dela in asortimenta brez izboljšav ne moreta doseči boljših rezultatov pri preprečevanju nezdod pri delu. Visoko število nezdod ima livarna valjev v letu 1964. Sleherni, ki gre skozi ta obrat mu bo takoj padlo v oči, kako lahko v tem obratu delajo pod takšnimi delovnimi pogoji. Delovni prostor je zaradi vsakoletne višje proizvodnje bolj zatrpan z materialom, ki je potreben za nemoten proces. Jasno je, da je temu delno vzrok visoko število nezdod, saj se je poškodoval vsak peti delavec.

Pregled števila nezdod pri delu

Obrat	1960	1961	1962	1963	1964
Elektroplavž	16	8	9	8	12
Jeklarna	20	22	19	20	15
Valjarna	29	55	40	31	38
Livarna valjev	5	1	2	5	11
Livarna sive litine	46	24	33	28	34
Modelna	—	2	3	2	2
Samotarna	10	7	1	6	4
Obdelovalnica valjev	4	4	3	4	3
Mehanična delavnica	8	7	8	6	6
Energetski	—	—	1	1	6
Elektroobrat	—	4	—	1	1
Promet	14	15	13	15	8
Ekspedit	14	9	5	13	14
Gradbeni	1	1	2	—	1
Laboratorij	—	1	1	2	1
OTK	—	—	1	1	1
Ostalo	5	5	4	6	7
Skupaj	172	165	145	149	164

Za primerjavo lahko primerjamo pogostost in resnost nezdod za nekaj let nazaj. Pogostost je indeks, ki predstavlja število nezdod pri delu na 1.000.000 izvršenih učinkovitih delovnih ur; resnost pa je indeks, ki predstavlja število izgubljenih dni zaradi nezdod pri delu na 1.000.000 izvršenih učinkovitih delovnih ur.

Leto	P	R
1958	79,8	1561
1959	56,5	1259
1960	43,3	899
1961	43,1	790
1962	39,5	645
1963	35,4	586
1964	37,7	683

Kako se odraža to stanje po obratih nam kaže spodnja tabela: iz tabele je razvidno, da je 50 % obratov oziroma oddelkov slabše od leta 1963.

Obrat	Pogostost		Resnost	
	1963	1964	1963	1964
Elektroplavž	33,6	57,4	518,1	712,7
Jeklarna	64,7	42,2	1091,5	935,4
Valjarna	45,6	55,1	726,2	867,8
Livarna valjev	67,9	100,9	1033,1	1459,1
Livarna sive litine	44,6	63,4	804,0	1259,3
Modelna	35,5	34,9	1350,1	453,9
Samotarna	21,9	14,9	325,2	405,0
Obdelovalnica valjev	37,8	24,0	464,0	376,7
Mehanična delavnica	23,2	21,8	587,8	339,2
Energetski obrat	8,2	40,1	229,6	488,6
Elektroobrat	12,1	14,0	48,7	154,2
Promet	84,3	38,9	1290,1	599,3
Ekspedit	72,5	86,1	527,6	2312,7
Gradbeni oddelak	—	13,0	—	52,3
Laboratorij	23,2	11,6	360,0	104,9
OTK	16,1	15,6	414,3	46,8
Ostalo	7,6	7,7	223,0	198,9
Skupaj podjetje	35,4	37,7	586,0	683,4

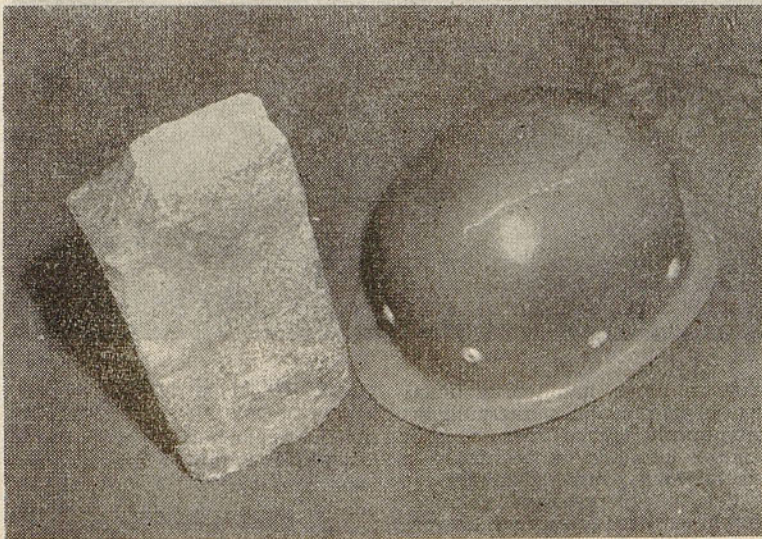
Za varno delo in osebno zaščito pri delu so bila porabljeni finančna sredstva, ki nam jih daje spodnji pregled:

	1963	1964
za tehnično zaščito	5.161.388	4.795.993
za osebna zaščitna sredstva	28.850.000	31.358.000
za higiensko zaščito	6.509.438	7.864.718
za okrepčila (čaj, kava)	1.672.000	2.106.000
Skupaj	42.192.826	46.124.711

Tako smo leta 1963 izdali povprečno 21,342 din na zaposlenega, a leta 1964 23,015 din za HTV.

PODATKI O NEZGODAH V LETU 1964

Povprečno število zaposlenih	2.004
Število učinkovitih delovnih ur	4.340.993
Število nezdod brez izostanka z dela	1.391
Nezgod pri delu:	
smrtne	—
ostale	164
skupaj	164
Pogostost:	
letos	37,7
lani	35,4
Nezgod na poti:	
smrtne	—
ostale	20
skupaj	20
Skupno nezdod pri delu in na poti	184
Izgubljeni dnevi zaradi nezdod pri delu:	
smrtnih	—
ostalih:	
do 30 dni	2.447
nad 30 dni	519
skupaj	2.966
Resnost:	
letos	683
lani	586
Izgubljenih dni na 1 nezdodo pri delu	18,0
Izgubljeni dnevi zaradi nezdod na poti	
smrtnih	—
ostalih	
do 30 dni	430
nad 30 dni	142
skupaj	572
Izgubljenih dni na 1 nezdodo na poti	28,6
Skupno izgubljenih dni zaradi nezdod pri delu in na poti	3.538
Ostale bolezni: število primerov	1.996
Izgubljeni dnevi zaradi obolenj:	
do 30 dni	20.902
nad 30 dni	17.251
Izgubljenih dni na 1 primer bolezni	19,1

Čelada, ki je rešila življenje našemu sodelavcu Antonu Skutelju. Vidna je razpoka na čeladi, ki je nastala od udarca opeke

Čelada tudi v našem podjetju rešila življenje sodelavcu

Obrat jeklarne je bil med prvimi v podjetju, ki je iz skladišča dvignil in pričel uporabljati čelade kot zaščitno sredstvo. Ko so se pojavile modre čelade v podjetju, je bilo izrečenih mnogo pripomb, pa tudi šal na ta račun ni primanjkovalo. V začetku, dva do tri dni, res ni bilo prijetno nositi na glavi okoli 40 dkg teže, toda vsemu se privadimo. Tudi v samem obratu smo naleteli v začetku na precej negotovanja, nekateri člani niso preveč resno vzeli na znanje ukrep, s katerim je obratovodstvo izdalo nalog, da mora sleherni delavec na svojem delovnem mestu obvezno nositi čelado. V letu 1964 res nismo imeli v obratu več kot dve nezdodi z udarcem na glavo, letos bi pa lahko v tem kratkem razdobju beležili že več takih nezdod, izmed katerih bi se ena končala gotovo z najhujšimi posledicami. Ta primer navajam v naslednjem stavku.

Ves zadovoljen si tov. Skutelj ogleduje čelado

Ob priliki remonta SM peči, kjer se v začetku mnogo ruši in razdira, se je tov. Skutelj Antonu pripetil tale primer. V levi plinski komori je z ostalimi sodelavci čistil dno komore. Nenadoma se je od ognjenega mostička peči zrušila opeka, težka 6 kg z višine 7 metrov imenovanemu na glavo. Udarec je bil tako močan, da je čelada na dotičnem mestu počila, zletela z glave in padla nekaj metrov proč. Sam Skutelj je bil v začetku tako omotičen, da je še nekaj dni po tem dogodku tožil, da ga boli glava. Pregledali smo čelado in ugotovili, kar je razvidno iz slike, da je počila v dolžini 13 cm. Če ga danes vprašate še o tem slučaju, vam bo hvaležno odgovoril, da mu je čelada rešila življenje in je celih osem ur več ne sname z glave.

Omenim naj mimogrede še dva primera. Polak Francu je padlo vedro s petih metrov višine na glavo. Ostal je nepoškodovan, ker je imel čelado. Prav tako je čelada obvarovala nezdodo tov. Simić Miloša. S pomočjo žerjava je zapenjal predmet v vlivališču z verigo. Veriga je nenadoma na eni strani popustila in ga je v loku močno udarila v glavo. Čelada mu je zblilo po tleh, docim je on ostal brez posledic.

Ta članek sem napisal zaradi tega, ker sem v prejšnji številki Železarnja zasledil podobne primere drugih podjetij v inozemstvu in pri nas. Kakšne posledice bi na celoten kolektiv imel opisan primer, če tovariš Skutelj ne bi nosil zaščitne čelade, ni vredno več omenjati.

Malec Boris

Žene so presenetile...

Ko se je naše ljudstvo znašlo v največji stiski zaradi podle izdaje tistih, ki so vodili bivšo Jugoslavijo, so se v vrstah organizatorjev upora in v vrstah samih upornikov pojavile tudi žene, v veliko presenečenje omahljivcev in jih pri Stranica pri Frankotorjev in njihovih prisklednikov. Spomnimo se herojev iz vrst mladink in žena, ki so v borbi z nasilniki darovale za boljše življenje naših narodov svoja dragocena življenja. V zgodovino naše slavne revolucije so vtakla imena Tončke Čečeve, Majde Silčeve, Slave Klavore, Majde Vrhovnikove in nešteti drugih zglednih hčera našega ponosnega naroda.

15. januarja 1945, ob zaključku velikega zbora aktivistk v Črnomlju so prejele iz rok generalmajorja Dušana Kvedra, takratnega komandanta Glavnega štaba Slovenije, prve slovenske žene vojaška odlikovanja za hrabrost, ki so jo pokazale v letih borbe proti nacifašističnim okupatorjem. Ta dan je bilo 57 slovenskih žena odlikovanih z redom in znakom za hrabrost. S tem je dala naša vojska slovenskim ženam priznanje za vse tisto, s čemer so pripomogle k uspehom v narodno osvobodilni borbi in še prav posebej izrazila hvaležnost za vse tisto, kar so v dolgih letih bojev za osvobodjenje storile in žrtvovala za naše borce.

Marsikdo se bo vprašal, kdo so bile prve Slovenke, ki so prejele vojaška odlikovanja? Te Slovenke so bile stare partizanske matere, ki so v času, ko je okupator

za najmanjšo pomoč partizanom ubijal in strahotno mučil ljudi, pomagale našim borcem, jim kuhale, prale, prinašale hrano na položaje, jih skrivale in ustvarile iz svojih domov domove nešteti partizanom in ilegalcem, terencem, kurirjem. Bile so to matere, ki jim je v borbi padlo več sinov pa so vkljub veliki bolečini hrabro prenašale trpljenje in so bile po dejavnosti še za vzgled drugim. Med odlikovanimi so bile tudi mlade aktivistke, ki so od vsega početka delale v Osvobodilni fronti in se za našo osvoboditev niso ustrašile hoditi po vaseh v neposredni bližini sovražnikovih postojank za to, da so tam bodrile ljudi, jim prinašale našo literaturo in jih povezovala v naše organizacije. Mnoge izmed odlikovank pa so bile tudi take, ki so se že junaško borile v brigadah, pozneje pa so z enakim pogumom in prizadevnostjo opravljale politično delo v zaledju.

V Ljubljani je 8. januarja t. l. umrla ena takih vzglednih sodelavk v NOB, tov. Marija Leskošek, soproga znanega revolucionarja Franca Leskoška-Luke, ki jo bodo naši borci in aktivisti zaradi njene požrtvovalnosti pri prizadevnem delu za našo revolucijo ohranili v trajnem spominu.

Ko je že beseda o naših zglednih ženah, se nehote spomnimo letos v januarju prerano umrle naše dobre znanke STANE MIHELICEVE, rojen JERIN, ki je izšla iz napredne učiteljske družine, delujoče vrsto let v Kompolah. Zdi se nam, da je bilo vse premalo napisanega v našem časopisu o tej skromni, a izredno delavni ženi, ki je delovala med našim preprostim ljudstvom tudi v času najhujših preiskujenj našega naroda, v času okupacije. Prav gotovo se je spomnijo tudi na Planini, kjer je poučevala v prvi šoli na osvobojenem ozemlju Stajerske. In kako vneto se je lotila dela na kulturno prosvetnem polju in v množičnih organizacijah po osvoboditvi v Celju. Skrbna mati, dobra žena, prizadevna društveno politična delavka je bila, vse dokler je ni bolezen priklenila k postelji. Lani v avgustu je še prišla na oddih v Vrnčev dom na Svetini, odkoder je lahko gledala na Kompole, kraj svoje mladosti in prvega delovanja za napredek naše vasi. Za vse, kar je storila, ko je učila ljudi, kako je treba v naprednem duhu delovati in živeti tako, da daješ dober zgled ostalim, zlasti mlademu pokolenju, ji bomo ostali vedno hvaležni.

Danes po 20 letih osvoboditve naj bodo te žene za vzgled tistim, zlasti mladim ženam, ki se vključujejo v družbeno politično delo, češ, da imajo z gospodinjstvom in materinstvom dovolj zaposlitve, nekaj prostega časa pa lahko tudi sebi privoščijo, po svoje. Morda pa se najde način, da se vključijo v družabno življenje, v kulturno-prosvetno dejavnost, v športno ali telesno-vzgojno dejavnost, ali kaj podobnega, kjer pa pogrešamo mladink in žena. Saj jim je po naporu delu še prepotrebno razvedrilo, sprememba delovnega okolja.

ti in priskledniki pa so vse bolj grezli v krvave zločine. Ves svet se je zgražal nad zverinskimi početjem podivjanih Hitlerjevih hord, obenem pa občudoval junaški boj jugoslovanskih narodov, ki so zadrževali številne okupatorjeve divizije na Balkanu, čeprav bi jih okupatorji zelo potrebovali na drugih bojiščih. Naposled se je moral sovražnik umikati tudi z vseh evropskih bojišč, zavezniki so se vse bolj približevali mejam Nemčije in dokončen poraz je bil samo še vprašanje časa. Na umiku pa je podivjana Hitlerjeva svojat še bolj divjala. Pozimi 1944/45 so divjali hudi boji prav na Stajerskem, kjer je herojska XIV. Divizija NOV zadajala okupatorjevim trupam udarec za udarcem.

Od kar je okupator zasedel naše ozemlje in uvidel, da se naše ljudstvo s tem ne more sprijazniti, je pričel izvajati nasilje, ki ni poznalo meja. Zato je naše ljudstvo kar goloroko vstalo k upor in pričelo biti neizprosno boj za obstanek, čeprav so nekateri malodušneži opozarjali na neumnost vsakega nasprotovanja okupatorjevim ukazom in novemu redu. Novi red pa je pomenil zbrisanje naših narodov in naše države z zemljevida. Ko je okupator uvidel, da zlepa ne gre, ker si nismo hoteli podpisati smrtnih obsodb, ki nam jo je pripravil z raznim naredbami in političnimi ukrepi za jenelec, je pričel z ukrepi, ki pomenijo grobo kršitev vseh mednarodnih in človeških načel. Zločin se je vrstil za zločinom, toda upor se je širil in je zajel vse pokrajine Jugoslavije. Vsa premoč v orožju in ljudstvu ni zalegla, naš upor je bil organiziran in se je odvijal iz leta v leto vedno načrtno. Okupatorjevi valp-

Nemci segli po maščevalnem ukrepu, ki spada v vrsto najgrozovitejših okupatorjevih zločinov:

12. februarja 1965 so v celjskem Starem piskru pobrali 100 talcev in jih pri Stranica pri Frankolovim poobesili na jablane ob cesti. Nedolžne žrtve, nemočne žrtve okupatorjevega besa so morale v smrt, kar je dočakal krvnik slovenskega ljudstva in konec, kakršnega je zaslužil za svoje zločinsko delo.

Sto nedolžnih žrtv za smrt enega krvnika, kar pa ni osamljen zločin, saj poznamo krvave obračune okupatorjevih tolp v Kragujevcu, Kraljevu, v Lidicah na Češkem, v Varšavi in širom Evrope, kjer je divjal Hitlerjev poobesni ubijalski stroj.

Frankolovo nas opozarja, da ne smemo pozabiti, kakšna grozodejstva so uprizarjali okupatorjevi valpti v naši deželi, da ne smemo pozabiti, da še niso vsi rablji kaznovani in da nameravajo v Zahodni Nemčiji pustiti lepo

FRANKOLOVO

številu rabljev nekaznovanih. Ves svobodoljubni svet je dvignil svoj glas proti nakanam nemških oblasti. Razumljivo je, da so najbolj energično protestirale organizacije bivši borci v deželah, ki so najbolj okusile strahote modernih Džingiskanovih hord, med njimi seveda tudi Združenje borcev NOV Jugoslavije.

Toda nevarnost, ki ogroža svetovni mir, je več, ne samo zamaskirani zločinci in tisti, ki imajo danes lepe položaje v nekaterih državah in se nič ne sramujejo svoje krvave zločinske preteklosti.

FRANKOLOVO nas opozarja, da moramo nuditi moralno podporo vsem ljudstvom, ki trga-jo okove stoletnega suženjstva pa morajo zato prenašati grozodejstva imperialističnih plačancev in celo reguliranih trup držav, ki se štejejo za demokratične, a pri tem pozabljajo, da imperialism in kolonializem nimata ničesar skupnega temveč sta v živem nasprotju z listino o človeških pravicah, ki so jo sprejeli Združeni narodi, ki jo danes teptajo marsikateri članice Organizacije združenih narodov.

FRANKOLOVO opominja k budnosti!

R. U.

V Štorah dobimo novo osnovno šolo

»Le kdaj?«, se bo marsikdo vprašal, ko vendar govorimo o nujni potrebi po novi osnovni šoli že 15 let, pa še sedaj niso pričeli s pripravljalnimi deli. V zadnjih letih ni bilo zbora občanov, kjer ne bi o graditvi nove šole govorili in tudi kako krepko povedali. Zdaj smo končno tako daleč, da ne gre več za ugibanja, tolažbo in pomirjevanje po pravici razburjenih staršev in prosvetnih delavcev, pa tudi članov kolektiva železarne, ki so svojčas dali besedo o denarnem prispevku za novo osnovno šolo. Zdaj gre torej zares.

Osnovna šola v Štorah je bila zgrajena leta 1891 kot dvorazredna nemška šola za poučevanje otrok nemških nameščencev žele-

zarne, medtem, ko so se slovenski otroci šolali na Teharjih. Pozneje sta postala dva razreda pretesna, zato so dve družinski stanovanji v šolskem poslopu preuredili v dva razreda. In pri tem je ostalo zelo dolgo, čeprav so se z leti razmere spreminjale in je slovensko ljudstvo pisalo lepše strani svoje zgodovine, čeprav krvave, revolucionarne.

Po osvoboditvi je obiskovalo to šolo 189 otrok. Z rastjo železarne pa je naraščalo tudi število prebivalcev Štor, saj smo dobili v Štorah novo naselje na Lipi in mnoga poslopja so bila preurejena, da smo pridobili še v starih hišah nova stanovanja. Priliv prebivalstva je naraščal iz leta v leto. V šolskem letu 1955-56 je obiskovalo to šolo že 370 otrok, v naslednjih letih pa doživimo še večji porast, saj je v šolskem letu 1960/61 obiskovalo osnovno šolo v Štorah že 600 otrok, to število pa še stalno raste.

Osnovna šola v Štorah se je po osvoboditvi razvila v popolno osemletko, toda razen štirih učilnic nima nobenih drugih prostorov, ki spadajo k taki šoli, nima

stori v zimskem času segrejejo pri še tako skrbnem ogrevanju v prvih urah pouka do 8°C pozneje pa do 14°C, kar pomeni, da otroci in učno osebje v učilnicah prezebajo in ne morejo slediti pouku, oziroma predavati kakor to zahteva program.

V letu 1963/64 so morali zaradi pomanjkanja prostorov premestiti tri oddelke v osnovno šolo na Teharjah. Obstoječe učilnice so zasedene v dopoldanskem in popoldanskem času; s tem je onemogočena skoraj vsaka izvenšolska dejavnost otrok, seveda pa tudi dodatni pouk za slabše učence, ki bi moral biti organiziran.

Sedanje poslopje matične šole v Štorah stoji na naplavinah Vo-

poslopja bi bila dražja kot novogradnja.

V prihodnjem šolskem letu bo nujno uvesti pouk v treh izmenah, zaradi naraščanja števila šoloobveznih otrok, oziroma pomanjkanja prostorov za učilnice.

Vse te okoliščine so privedle volivce do tega, da so na enem zadnjih zborov občanov odločno poudarili, da zahtevajo od merodajnih forumov, naj se pripravijo načrti, prične z izkopom na lociranem zemljišču in zgradé temelji, kar bi moralo biti izvedeno že v letu 1964, pa se je zaradi objektivnih ovir spet zavleklo. Zdaj so izbrani načrti, določena je lokacija in zagotovila so takšna, da se bo pričelo z gradbenimi deli, čim nastopi ugodno vreme. Uprava šole, organi upravljanja v šoli, gradbeni odbor, vsi politični forumi v Štorah in ne nazadnje delovni kolektiv, uprava in organi upravljanja v našem podjetju so napeli vse sile, da bi že enkrat res videli pričetek gradbenih del na Lipi, kjer naj bi stala nova sodobna osnovna šola.

Po osvojenih načrtih naj bi bilo šolsko poslopje trinadstropno, s 16 učilnicami, 4 kabineti, knjižnico, konferenčno sobo, govorilnico, pevsko sobo, prostorom za administracijo, dozidana pa bo še telovadnica in stanovanje za hišnika. Tudi pionirska soba je predvidena. Fizikalni, kemijski kabinet ter kabinet za zgodovino in zemljepis, delavnica za tehniški pouk, vse to bo poročstvo za izvajanje pouka po reformiranem, so-

dobnem programu. V stavbi bo kuhinja in dvorana za prireditve. Na vse so mislili ljudje, ki jim je zaupana skrb za graditev sodobne šole. Predvideno je centralno ogrevanje z mazutom. Učilnice velikosti 55 m² ustrezajo za 38 učencev.

Veliko jih je, ki so v skrbah, kako bo s šolanjem otrok v Štorah. Zato je napisano teh nekaj skromnih podatkov o nastanku in razvoju šole in šolanja v Štorah. Kako je potekala borba — najbrž ni to prestrog izraz — za graditev nove šole, vedo volivci sami. V tolažbo in obvestilo prebivalstvu, ki morda misli, da je vsa zadeva okoli graditve šole zopet zaspala, pa naj služi teh nekaj besed, saj se zaradi pomanjkanja prostora ne more napisati vsega, kar bi naše ljudi zanimalo. Zdaj se bodo vrstili zopet zbori občanov, za pripravo k razpravi bodo marsikomu prav prišli tudi ti skromni podatki. Veliko skrbi in časa je stalo gradbeni odbor, upravo šole, člane šolskega sveta in merodajne činitelje v železarni, da je prišlo vsaj tako daleč. Od prejšnjih let je to dober korak naprej. Občinska skupščina Celje je odobrila potrebna denarna sredstva, ing. Starc in vsi ostali člani raznih odborov in družbenih organizacij pa vedo, koliko korakov je bilo treba storiti in koliko prepričevanja je bilo treba da smo vsaj tako daleč uspeli. Dograjena nova osnovna šola pa bo vsem tem požrtvovalnim ljudem najlepša nagrada.

delavnic, nima kabinetov; učila zlagajo po zbornici, v razredih in po hodnikih. V času prve občutne stiske, v letu 1955/56, ko niso vedeli več kam z otroki, je železarne dala na razpolago štiristano- vanjski prtilični provizorij, kamor so preselili 8 nižjih oddelkov. Učilnice v teh prostorih seveda ne ustrezajo najosnovnejšim zahtevam. Zaradi tankih sten se pro-

glajne. To, in pa dejstvo, da niso bila vsa povojna leta izvršena nobena večja popravila, — ker so vsa leta računali na graditev novega poslopja — govori, da je adaptacija ali dozidava poslopja nedopustna, kar so ugotavljale tudi razne komisije strokovnjakov. Vsak tak poskus bi bil vezan na visoke stroške, prezidava starega

POGLAVJE O HIGIENI

(Nadaljevanje)

ČESTITAMO!

Zdravnik dr. Jože Ludvik, ki živi med nami in z nami od 1945. leta, je 18. februarja praznoval svojo 70-letnico rojstva.

K temu lepemu osebnemu jubileju čestitamo in našemu Joži želimo še mnogo rojstnih obletnic ter zdravja, sreče in zadovoljstva.

Postavljanje posod z jedjo na mizo razširja neprijeten duh, kar posebno privablja muhe. Ker so te eden od največjih ogroževalk našega zdravja s prenašanjem bolezenskih bakterij od zunaj na naša jedila, jim je higiena napovedala uničevalen boj. Če si predstavljamo, da je muha, ki je priletela od zunaj, oblezila vso mogočo nesnago na gnojiščih od živalskih do človeških iztrebkov, gnile in razpadajoče poginule živali in vso mogočo drugo nesnago, potem bomo z gnusom zavračali kruh in druga jedila, ki so jih oblezale muhe. Zahteva higijene je, da so kuhinjski prostori brez muh. Kako se jih obranimo? Predvsem s snago, da ne puščamo z jedjo onesnaženo posodo na muham dostopnih mestih. Ostanke jedi so mušja hrana, ki jih masovno privablja. Njih dostop v te prostore preprečujemo na ta način, da na oknih in drugih odprtinah namestimo fine mrežice, ki preprečijo dostop muh, vendar ne ovirajo zračenja. Nadaljnja sredstva za uničevanje so različni muholovci in kemična sredstva, ki jih z razpršilci razpršimo zvečer pri zaprtih prostorih. Jasno je, da moramo potem zjutraj prostor temeljito prezračiti. Kar se razsvetljave tiče, posebno električne, naj bo ta tako nameščena, da so vsi prostori dovolj in enakomerno razsvetljeni posebno tam, kjer se pripravljajo jedila. Kakor kuhinja, tako morajo tudi drugi pomozni prostori v vsakem pogledu odgovarjati zahtevam higijene. V poštev pride tu shramba za jedila. Ta prostor naj bo čim hladnejši kajti znano je, da se marsikatera živila v toplem ozračju pokvari. Kot za ta prostor zahtevamo primerno zračenje odstopamo pa od zahteve sončenja. Slične zahtevke postavljamo za kletne prostore. Važno je pri gradnji teh prostorov, da jih zgradimo, da preprečijo vdor navedenih škodljivcev — (podgane in miši).

Do sedaj smo se v glavnem seznanili z zahtevami higijene v stanovanjskih prostorih, vendar moramo omeniti še nekaj, kar je bistvenega pomena za stanovanjsko higieno. Pri načrtovanju in poudarjanju splošne čistoče ne smemo pozabljati pripomočkov za čiščenje obutve, ki naj preprečuje onesnaženje stanovanj s blatom in drugo nesnago, ki jo lahko zanesemo z obutvijo v stanovanje, ker je kaj lahko med tem tudi kužni material. Zato naj bodo pred vhodi v stanovanjska poslopja nameščena strgala za blato in slične priprave, pred stanovanji pa predpražniki. Stanovanja pa naj ne bodo samo čista, temveč tudi prostorninsko odgovarja-

joča. Higiena zahteva, da nudi stanovanje prebivalcem dovolj svežega zraka. Zato je postavljena norma, po kateri potrebuje odrasel človek 10 m³ in otrok 5 m³ zračne prostornine. Ta zahtevak velja še posebej za spalne prostore, ki naj bi bili vzor čistoče in zaloge čistega zraka. Ob tej priliki opozarjamo na skrajno nehigiensko razvado kajenja tudi v spalnih prostorih. K higieni stanovanj spada tudi odstranjevanje smeti in druge nesnage, kakor tudi odvodni odpadnih vod iz kuhinje, stranišč in drugih prostorov. Ker je to po mestih urejeno z različnimi predpisi higienskih oblasti, posebej še z odvodno kanalizacijo in navadno motoriziranim odvozom smeti in odpadkov, se ne bomo bavili z mestnimi prilikami, temveč se bomo posvetili predvsem podeželju.

Vas je lahko strnjeno naselje ali pa sestoji iz raztresenih kmečkih posestev in bajt. Za primer bomo vzeli večje poselstvo, sestojče iz stanovanjske zgradbe in pripadajočih gospodarskih poslopij, vendar to, o čemer bomo govorili, ne velja samo za velika kmetijska poselstva, ampak tudi za manjša in za bajtarje. Glavno je tu preskrba z dobro pitno in uporabno vodo. V mestih je to vprašanje urejeno z vodovodi, dočim je na podeželju človek vezan na vodnjake, studence in druge izvire, v kraških predelih pa, kjer primanjkuje vode, na kapnice. Če nas pot vodi po vaseh, vidimo ravno v tem pogledu toliko nehigienskega, da je potrebno o tem temeljiteje razpravljati. Večina vodnjakov je odprtega tipa, kjer se voda zajema direktno z zajemalniki, deloma na vzvod in na sesalke. Da odprt vodnjak v nobenem pogledu ne more ustrezati higienskim zahtevam je jasno, če pomislimo, da vanj neovirano leti nesnaga iz zraka in z dotokom površinskih vod ob priliki deževja ali poplav. Voda iz takšnih vodnjakov nam ne more nuditi garancije, da ni okužena in zdravju nevarna. Kar se izkopa vodnjaka samega tiče, je to običajna navadna jama, ki je obložena kvečjemu s prodnim kamenjem ali v redkih primerih z opeko. Da vse to ne brani pronicavanja onesnaženih površinskih vod v sam vodnjak, je jasno in iz tega lahko sklepamo, koliko možnosti onečiščenja vode v vodnjaku in celo okužbe je s te množico in koliko nevarnosti za naše zdravje predstavljajo takšni vodnjaki. Iz tega izvira nujno vprašanje, kakšni morajo biti vodnjaki. Izkop sam mora biti od vrha do najmanj 2 m v globino cementiran, da ne more pronicati voda iz okolice v vodnjak. Zunanji obod naj bo cementiran in vsaj 30 cm nad nivojem zemlje. Tudi pokrov mora biti iz cimenta, ki varno zapira vodnjak od zgoraj. Tudi ves drug ustroj mora biti takšen, da nudi čim manj možnosti onesnaženja vode od zunaj. Če so ti pogoji izpolnjeni, potem lahko smatramo, da je takšen vodnjak v neki meri odgovarjajoč. Važna je tudi lega vodnjakov, ki naj bo senčna. Večkrat vidimo vodnjake tudi v neposredni bližini gnojišč in gnojnih jam. Da je kaj takšnega z vidika higijene nemogoče in v nobenem oziru dopustno, je jasno. Vodnjak mora biti oddaljen od gnojišč najmanj 50 m in tako zavarovan, da ga v času deževja ne more doseči voda iz gnojišč. Drug način preskrbe podeželanov z uporabno vodo je preskrba direktno iz studencev ali drugih izvirov. V teh primerih mora biti okolica izvira ograjena, da vsaj v neki meri onemogoča onesnaženje vode po ljudeh ali živini. Večkrat vidimo, da na takšnih studencih ljudje napajajo tudi živino, kar je skrajno nehigiensko, ker živina onesnažuje okolico. Zato bi morala biti v takšnih krajih posebna napajališča za živino, ki so od izvira dovolj oddaljena. Če upoštevamo še druge možnosti preskrbe podeželanov z vodo, se moramo podrobneje seznaniti s kapnicami. To so navadno cementirane cisterne, v katere zajemajo deževnico. Da ta

voda sama po sebi ne more ustrezati higienskim zahtevam je jasno če pomislimo, da je deževnica pravzaprav odplaka s streh, kjer dež tekorekoč pomije streho in odplakne ves prah in še kaj več z njim. Da bi takšna voda ne predstavljala tolikšne nevarnosti za naše zdravje, jo je treba uživati le prekuhano ali pa jo očistiti s tako imenovanimi filtri. Ti so najrazličnejši oblik in celo industrijski proizvod. Enostavno pa si ustvarimo takšen filter tako, da napelujemo deževnico, predno se zbere v kapnici skozi neko posodo ali sod, ki smo ga naložili s peskom. Vrhna plast naj bo iz finega peska, nato pride debelejša, nadaljnja plast pa je prod od finega do vse debelejšega in končna plast prodno kamenje večjih dimenzij. Dobro je tudi, če se za

Piše dr. Ludvik Jože

vrhno plast uporabi zdrobljeno oglje. Vse te plasti, naj bodo približno 80 cm do 1 m visoke. Voda, ki teče skozi takšen filter, je očiščena, ne ogroža našega zdravja in je užitna. Večkrat naletimo na primitivne vodovode, ki si jih posamezniki naredijo tako, da izpeljejo od studenca po lesenih žlebovih čisto površinsko vodo v prostore, kjer jo potrebujejo. Tudi takšna voda je sumljiva, ker ima polno možnosti za onesnaženje in bi jo morali ljudje uživati le prekuhano ali pa jo čistiti z zgoraj opisanimi filtri. To bi bilo glavno, kar je treba vedeti o načinu preskrbe podeželja s pitno vodo.

Če gremo v obravnavanju stanovanjske higijene na podeželju dalje, pridemo do zelo važnega poglavja, tj. do stranišč in njih

higijene. Če preidemo vse faze njihovega razvoja do najprimitivnejših priprav, kot so odprta sedala latrin, do lesenih hišic in vse do zidanih objektov, moramo upoštevati naslednje glavne higienske zahteve teh prostorov. Kjer so stranišča v stanovanjskih stavbah, je najlažje ustreči higienskim zahtevam z vzdrževanjem skrajne snage, ki se doseže z doslednim čiščenjem, ribanjem in pomivanjem. Da se vsa ta dela lažje odpravijo, morajo biti tla stranišč, kakor tudi vsi drugi leseni deli gladki in brez špranj. Najboljša so ksilitna tla ali tla iz drugega umetnega materiala, ki ga lahko umivamo in ribamo. Stegne morajo biti gladke, nameščene mora biti tudi priprava za umivanje rok. Stranišča je potrebno večkrat prebeliti, ker jih s tem razkužujemo.

(Dalje prihodnjič)

VTISI Z OLIMPIADE

Piše Tine Šrot

Po dolgem pričakovanju je končno napočil veliki trenutek odhoda, ki naj bi pomenil zame najlepšo nagrado za trud, ki sem ga vložil v orodno telovadbo.

V Beogradu smo se vkrcali v »Caravello«.

»Dama neba« nas je v pičlih 40 minutah pripeljala do Zagreba; tam smo prestopili na dvomotorno letalo tipa Convaier. V primeru z elegantno Caravello se mi je to letalo zdelo kot traktor. Na Dunaju smo imeli daljši postanek. Ker smo bili že lačni, smo šli v v restavracijo, potem pa nas je orjaško reaktivno letalo DC-8 ponese do Amsterdamu. Potovanje do glavnega mesta Nizozemske se mi je zdelo kot nekakšna priprava za dolgo pot, ki nas je še čakala do Tokia.

Pozno popoldne smo vzleteli z letališča v Amsterdamu. V velikem loku smo se dvignili nad mestom, ki je znano po pestrosti in slikovitosti svojih številnih kanalov, toda za edinstveni razgled na mesto je bilo le malo časa. Naše letalo se je strmo dvigalo proti severu, v daljavi je izginjalo kopno, pod nami pa je bil Atlantik, ki se nam je kazal v svoji modrini skozi »luknje« v oblakih. Veliko štirimotorno reakcijsko letalo DC-8, s katerim smo potovali, sprejme okrog 170 ljudi, zaradi tega so sedeži precej ozki in učinkujejo neudobno pri daljšem potovanju. Imel sem srečo, ker sem dobil prostor pri oknu, med presledkom dveh skupin sedežev, tako, da sem se lahko udobno namestil in — kar je bilo največ vredno — imel sem skozi okno nemoten pogled.

Leteli smo že kakšni dve uri na višini 11.000 metrov, globoko pod nami je nastajala noč, medtem ko je naše letalo še vedno obsevalo zahajajoče sonce s škrlatno barvo. Nepopisen je bil pogled na zahodno stran neba, kjer se je med temo, dvigajočo se z zemlje in nebesno svetlobo delal

mavrici podoben svetlobni pas.

Včasih nas je zagnila noč. Ker skozi okno ni bilo mogoče opaziti drugega kot črno temo, sem usmeril svojo pozornost na okoli v letalu.

Vsi prostori v letalu so bili zasedeni s potniki, ki so bili povetlični iz Zahodne Evrope. Za mano je sedel zajeten možakar, ki je neumorno vlekkel debelo cigaro, katere dim je močno posegel v moj prostor. Kot nekadilec sem seveda trpel Tantalove muke. Iz težave me je delno rešil na nasprotnem sedcu montiran ventilator, ki mi je s svojim delovanjem močno olajševal dihanje.

Mojo pozornost so pritegnile zlasti steverdese, ki so nepretrgoma skrbele za naše udobje. Priznati moram, da je njihov poklic izredno naporen, saj ni šala oskrbovati več kot 150 potnikov med 18 ur dolgim letom. To delo so opravljale samo 3 steverdese.

Poglejmo sedaj, kaj se dogaja zunaj našega letala! Po treh urah leta v temi se je pred nami začelo svetlikati obzorje, kar nam je dalo vedeti, da se bližamo tečaju. V svetlobi, ki je bila podobna svetlobi polne lune sem v globini opazoval raztrgano otočje Swabard. Postajalo je vedno svetlejšer. Naslonil sem glavo na okno ter opazoval neskončno širino Ledenegega morja. Kljub izredni višini je bilo moč opaziti velike ledene plošče oziroma gore ter številne razpoke, ki so se vijugale v najbolj fantastičnih oblikah. Ob belem dnevu smo preleteli severni tečaj (po našem času je takrat bila polnoč). V zraku smo bili že 5 ur. Se 3 ure smo leteli nad ledeno pustnjo, ki je počasi prehajala v raztrgane plavajoče

preprezale tundre. Velika reka Yukon se je kot srebrni trak vijugala po tej pusti, a izredno zanimivi pokrajini. Ob tem pogledu sem se nehote spomnil na svoja otroška leta, ko sem z velikim zanimanjem prebiral romane Jacka Londona ob pustolovčinah na Alaski. — Toda za romantične spomine ni bilo časa, kajti že so vso mojo pozornost pritegnile mogočne gore pokrite z snegom in ledom, ki so se bleščale v popoldanskem soncu. Močno je izstopal s svojo ledeno glavo močni Mount Mc Kinley, ki po višini precej presega Mount Blanc, najvišjo goro Evrope.

Po 9 urah neprekinjenega poleta, smo pristali na velikem letališču Anchorage, ki leži ob južni obali Alaske. Za kratek čas smo stopili na ameriška tla. Pred vhomom v letališko poslopje sta stala dva ameriška policaja, ki sta imela svoja revolverja zataknila v odprtih tokih ob stegnih in sta tako precej spominjala na junake iz western filmov. Medtem, ko so naše letalo tankali z gorivom, smo mrzlično kupovali razglednice in druge spominke. Kako hitro se potuje s sodobnimi reakcijskimi letali najboljše ponazarja moja zmedenost, ki me je obšla, ko sem hotel kupiti neki spominček, katerega sem videl v izložbi. Hotel sem vstopiti, vendar je bila trgovinica zaprta. Začutil sem se zakaj je zaprta, saj bi po mojih zaključkih moral biti ponedeljek. Ko sem povprašal točajko v bližnjem bifeju, zakaj so trgovine ob ponedeljskih zaprte, mi je le-ta na moje veliko začudenje pojasnila, da so ob nedeljah trgovine zaprte. Sele sedaj mi je šinilo v gla-

Pogled iz letala na Anchorage na Alaski

plošče, le-te pa so se stapljale v običajno morsko gladino. Končno se je pred nami pojavilo kopno — Amerika. Izreden je bil pogled na divjino Aljaske. Leteli smo s hitrostjo 900 km na uro, zato je pokrajina pod nami hitro menjavala svojo podobo. Ker je bilo tamkaj konec poletja so številni potoki in reke z ledeniških gora

vo, da nisem upošteval časovne razlike, ki obstoja med Evropskim in Zahodno ameriškim časom. Iz Amsterdamu smo vzleteli ob 16.30, sedaj pa je letališka ura kazala 15.30. Torej smo pristali v Anchorage, istega dne, ob upoštevanju časovne razlike 1 uro prej, kot pa smo vzleteli v Amsterdamu.

(Dalje prihodnjič)

V mesecu januarju 1964

Novo sprejeti člani kolektiva:

KLINAR MARTIN iz Svetine, NK delavec, valjarna; RAMOVŠ ALOJZ iz Škarnic pri Dobju, NK delavec, valjarna; GRADIČ JOŽE iz Završ pri Dobju, NK delavec, ekspedit; DOLGANČ MIHAEL iz Štor, KV obratni električar, elektroobrat; GALUF MARTIN iz Štor, KV kurjač, livarna valjev; ČOKL ALOJZ iz Lokmarij pri Šmarju, NK delavec, valjarna.

Odšli iz podjetja:

ZUPANC JANEZ, star 55 let, v tem podjetju je bil zaposlen 17 let in to v valjarni kot zabijač, sedaj pa je redno upokojen; KRIŽNIK KARL, PK pomočnik formarja v livarni sive litine, je odšel v JLA; SELIČ MARTIN, PK zabijač v valjarni, odšel v JLA; ŠKANTELJ DRAGO, strojni tehnik v pripravi proizvodnje, je samovoljno zapustil delo; JESSENEK IVAN, KV telefonski mehanik v elektroobratu, je odšel po lastni želji; BREČKO ALOJZ, PK pomočnik formarja, livarna sive litine in ZALOŽNIK ANTON, KV formar-livar, livarna sive litine, sta oba samovoljno zapustila delo v tem podjetju; ZVONAR MARTIN, NK dovažalec materiala v šamotarni, je samovoljno zapustil delo; SKET MIRKO, PK delavec adjustaže v valjarni, je bil odpuščen po odločbi disciplinske komisije; PLANK MARIJA, čistilka opeke v šamotarni, je bila invalidsko upokojena; FUNKEL Terezija, kuhinjska pomočnica v Počitniškem domu na Svetini, je samovoljno zapustila delo.

Poročili so se:

KRAJNC KARL iz ekspedita; GODICELJ FRANC iz elektroobrata; MRAMOR ALOJZ iz valjarne; GRACNER IVAN iz jeklarne; PRGOMET IVAN iz livarne sive litine; GALUF MARTIN iz livarne valjev.

Naraščaj v družini so dobili:

KADENŠEK ALOJZ iz livarne valjev; KOLŠEK JOŽE iz livarne valjev; ČATER FRANC iz livarne sive litine; VODEB FRANC iz prometa; GRADIČ JOŽE iz prometa; POČIVAVŠEK JAKOB iz ekspedita; JEREB IVAN iz valjarne; RAMŠAK MARJAN iz

elektroplavža; ŽNIDAR ALOJZ iz jeklarne; ZORIČ FRANC iz gradbenega oddelka; KOŠIR KARL iz jeklarne in VOVK IVAN iz obdelovalnice valjev.

Izostanki:

Zaradi bolezni je bilo izgubljenih 2.968 delovnih dni, zaradi rednega letnega dopusta 3.986, zaradi izrednega plačanega dopusta 147, zaradi opravičenih izostankov 88, zaradi neopravičenih izostankov 23 in zaradi ostalih izostankov 451 delovnih dni, torej skupaj 7.663 delovnih dni.

NEZGODE

PRI DELU SO SE POŠKODOVALI

Elektroplavž

KOLETNIK Mirko je čistil transportni trak, na katerega se je nabirala mokra železna ruda. Pri tem mu je padel na levo roko valjček, po katerem drsi transportni trak in mu poškodoval prste.

SIRK Rudi. Pri obračanju kokila za razlivanje tekočega železa mu je brizgnilo železo v obraz in ga opeklo po desnem očesu kljub temu, da je nosil zaščitna očala.

Jeklarne

BERK Martin. Ko je zapenjal žleb ponovce, ki je bila na prekučniku, se je le-ta popeljal. Žleb mu je stisnil desno nogo tako, da je nastal zlom noge pod kolenom. NUNČIČ Alojz. Pri pripravi vložka starega železa v korita ga je stisnilo za kazalec leve roke.

PLAHUTA Jože. S kleščami je vlekel ingot iz kokile. Pri tem se je dotaknil vročega železa in se opeknel na nart desne noge.

Valjarna

ZEMLJAK Ivan. Pri urejevanju ležaja ob menjavi valjev mu je drog odvodke padel po sredincu desne roke.

ŽAVSKI Jože. Pri ročnem zakladanju gredic v peč ga je gredica pritiskala ob vročo steno peči. Opeknel se je na zapestju leve roke.

HALER Ferdo. Nadzoroval je nakladanje valjev. Ko je stopil na valj mu je spodrsnilo. Padel je in si izpahnil desno nogo v gležnju.

ROJC Milan. S sodelavcem sta zapirala tlačni vijak na valjčnem ogrodju. Pri tem mu je matični ključ padel s stojala na sredinec desne roke in mu ga poškodoval. GAJSER Leopold. Rezal je na

škarjah izredno trdo jekleno palico kar je bil vzrok, da mu je vrglo podlogo izpod rezila škarij v golen leve noge.

URLEB Franc. Pri zatesnitvi prirobnice parovoda ventil ni bil v redu in mu je pri odvijanju prirobnice brizgnila para v obraz. Dobil je opekline po obrazu in desnem očesu.

ARZENŠEK Stanko. Pri menjavi valjev je bil ob stojalo ogrodja naslonjen dvigalni kabel, ki se je prevrnil in ga udaril po prstancu desne roke.

Livarna sive litine

GABRŠEK Miha. Stisnilo mu je četrti prst leve roke med kavelj žerjava in obroč za zapenjanje magnetov, ko je slednjega zapenjal za kavelj.

LIPOVŠEK Jože. Poškodoval si je četrti prst desne roke, ko je pripravljval jedrenjak.

ZUPANC Vid. Tekoče železo mu je opeklo dlan desne roke pri vlišanju.

Samotna

KRULEC Ivan. Iz peči številka IV. je jemal opeko iz skladovnice ter jo zlagal na transportni voziček. Pri tem mu je padla opeka večjega formata na levo roko in mu poškodovala četrti in peti prst.

Promet

ZUPANC Ivan. Pri pregledu lokomotive mu je na poledenelih tleh spodrsnilo. Pri padcu si je poškodoval desno roko v zapestju.

Gradbeni oddelki

SELIČ Rudolf. Pri rušenju odra je neprevidno potegnil desko s stolice, ki mu je padla po kazalcu desne roke in mu ga poškodovala.

Elektroobrat

TERŽAN Jernej. Pri obdelavi glave konusnega vijaka na vrtilnem stroju s pilo, mu je bila spodletela. Pri tem je udaril s dlanjo desne roke po vrteči glavi vijaka, katere rob mu je globoko prerezal dlan.

Na poti so se poškodovali:

Elektroplavž

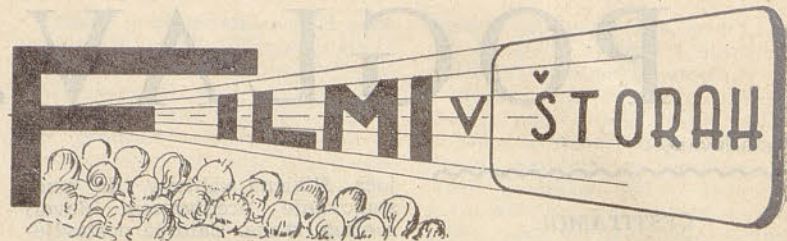
CENE Ivan. Na poti v službo je stopil na poledenelo pot, na kateri mu je spodrsnilo. Pri padcu si je poškodoval desni kolk.

Samotna

FLORJANC Oto. Vračajoč se iz službe domov je preskočil potok, pri tem pa je padel in si poškodoval palec leve roke.

OTK

BELAK Jože. Na poti v službo je padel na poledeneli poti in si zlomil podlaktico leve roke.

6.—7. marca 1965 »SVETNIK VO DI PLES« — francoski film
13.—14. marca 1965 »OBSEDENA ŽENSKA« — ameriški barvni CS film

20.—21. marca 1965 »GREH MLADOSTI« — francoski film
27.—28. marca 1965 »BELI HUDIČ« — jugoslovansko-italijanski barvni CS film

PROGRAM PREDVAJANJA FILMOV V CELJSKIH KINEMATOGRAFIH

Kino UNION

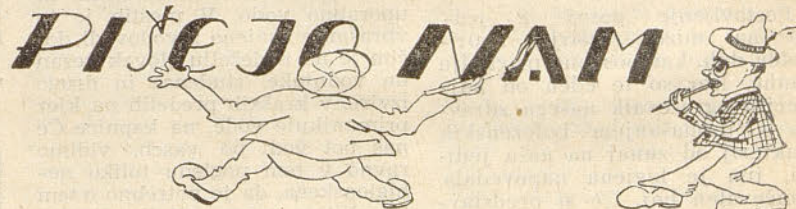
26. 2.—2. 3. Ameriški barvni CS »STRELJANJE POPOLDNE«
3. 3.—5. 3. Francoski film »LANI V MARIENBADU«
6. 3.—7. 3. Poljski film »POTNICA«
8. 3. Francoski film (Kinoteka) »PRSTE K SEBI«
9. 3.—11. 3. Vzhodnonemški CS »GOL MED VOLKOVI«
12. 3.—15. 3. Ameriški barvni CS »GARSONIERA ZA ŠTIRI«

Kino METROPOL

25. 2.—28. 2. Ameriški film »TRIDESET LET SMEHA«
1. 3.—3. 3. Francoski film »ZLOČIN V BARCELONI«
4. 3.—8. 3. Ameriški barvni CS »KOMANČEROSI«
9. 3.—11. 3. Francoski film »MEČ IN PRAVICA«
12. 3.—15. 3. Ameriški barvni CS »DVA TEDNA V DRUGEM MESTU«

MATINEJE

28. 2. 1965 Ameriški barvni CS »ČRNI NAREDNIK« (Metropol)
7. 3. 1965 Francoski barvni CS »POTOVANJE V BALONU« (Union)
14. 3. 1965 Ameriški film »HUDIČEVO OKO« (Metropol)

Karel KRIŽNIK, VP 3743/13-C, Kraljevo, Srbija, prosi, da bi mu redno pošiljali naše glasilo in lepo pozdravlja vse člane kolektiva in želi obilo uspehov.

Dane BANOVIČ, VP 2175/8, Slapanska Požega, se iskreno zahvaljuje za novoletno darilo in želi članom kolektiva obilo sreče in uspehov, posebno pa pozdravlja člane mladinske organizacije.

Stanko ŠTOR, VP 8054-2, Mali Lošinj, se iskreno zahvaljuje za redno pošiljanje glasila, svojo novo dolžnost z veseljem in ponosom izpolnjuje. Lepo pozdravlja vse člane kolektiva posebno sodelavce iz kurilnice.

Martin ŠKET, inž. VP 3678 4 D, Zagreb, sporoča, da je bil izredno vesel novoletne čestitke in darila. Ker je spremenil naslov, se zahvaljuje z zakasnitvijo. Zahvaljuje se tudi za redno pošiljanje našega glasila. Pošilja kolektivno iskrene čestitke in lepe pozdrave.

Jože FRIDL, predel. iz adjustaže valjarne se najlepše zahvaljuje vsem članom kolektiva za čestitke in darilo ob novem letu in obisku člana sindikal. podr. ob njegovi bolezni na domu. Želi vsem obilo sreče in uspehov.

Tov. Jože KRAJŠEK, V. P. 6330/15 Bar, Črna gora, sporoča, da je poslal novoletne čestitke delovnemu kolektivu, pa se je prvo pismo verjetno izgubilo. Sedaj se je že čisto vživel, naše glasilo Štorski Železar mu je zelo dobrodošlo. Iskreno pozdravlja vse članke kolektiva.

Opomba uredništva: Tovariš Krajšek je lahko zasle-

1. Kovač Miran 1:04.3
2. Vidic Zvone 1:11.2
3. Plahuta Darko 1:15.6
Pionirke:
1. Veber Jasna 46.7
2. Osterman Darja 1:27.9
3. Kroflič Zora 1:30.6

Prvo nedeljo po končanem tečaju pa so se naši najboljši pionirji udeležili občinskega prvenstva v veleslalomu pri Celjski koči.

Ob izredno močni konkurenci so se tudi na tem tekmovanju naši pionirji dobro izkazali, saj so od 128 tekmovalcev bili vsi med prvimi 30.

Tine Veber

IZ KOMPOL

Čeravno še brez kulturnega doma in odra, se PD muči v malem razredu osnovne šole, da proslavi pomembne praznike. Dne 6. februarja 1965 je PD priredilo proslavo v počastitev našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Program je bil zelo lepo naštudiran, izvajali so ga člani prosvetnega društva, šolska mladina 4. in 5. razreda osemletke iz Kompol ter trio Lokovšek.

Kljub nerazumevanju in pomoči od vseh organov se borimo, da bi prišli do svojega kulturnega doma in odra, za katerim pa, izgleda, hrepenimo vse zama.

Vložili smo sami že precej truda, saj smo nabavili načrte, postavili temelje ter si nabavili nekaj lesa in opeke za zidavo. V kolikor bi dobili od katere koli organizacije le malo finančne pomoči, bi lahko spravili v letošnjem letu dom pod streho.

Upamo na razumevanje in na finančno pomoč!

Jože Knez

ZAHVALA

Ob izgubi mojega očeta MALEC Jožeta se iskreno zahvaljujem vsem, ki so pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekam delovnemu kolektivu jeklarne za darovane vence in izraženo sozlaganje. Zahvaljujem se prav tako predsedniku DSE tov. Tofant Ivanu za poslovilne besede ob grobu.

Malec Boris jeklarne

ISČEMO STARE FOTOGRAFIJE

Uredništvo prosi vse tiste, ki imajo stare fotografije Štor, železarne, obratov pa tudi skupin delavcev, da jih odstopijo ali posodijo zaradi objave v časopisu. Slike oddajte pri uredniku tov. Stanetu Ocvirku.

Ponovno na smučeh

Se predno smo dobili prvi sneg, je smučarska sekcija imela pripravljen pester program dela za

Brilej Zvone

letošnje zimsko sezono. Kot preteklo leto, so tudi letos posvetili največjo skrb sistematični vzgoji naših najmlajših smučarjev. Ko je zapadel prvi sneg, je vodstvo smučarske sekcije povabilo vse najmlajše smučarje iz območja Štor na smučanje pod strokovnim vodstvom.

Udeležba je bila zadovoljiva, saj se je dnevno zbralo do 20 najmlajših smučarjev. Med temčasom so se vršile priprave za smučarski tečaj na Svetini. Proti pričakovanju se je za tečaj prijavilo 65 tečajnikov, tako, da je organizator tečaja bil primoran tečaj deliti na dva dela po 6 dni. V prvi tečaj so bili sprejeti tisti smučarji, s katerimi se je dalo predelati nadaljevalno smučarsko šolo, v drugem tečaju pa prvi del smučarske šole.

Ob zaključku obeh tečajev je bilo organizirano tekmovanje v slalomu, rezultati pa so takile:

I. razred:
1. Vrečar Franc 1:06.5
2. Stojan Jože 1:07.4
3. Maganja Vlado 1:14.7
II. razred:
1. Sotlar Mišo 1:10.5
2. Verbič Mišo 1:21.6
3. Klinar Bojan 1:22.5
III. razred:
1. Kačičnik Alojz 55.8
2. Mackovšek Marjan 57.8
3. Jevševar Jože 1:01.1
IV. razred:

1. Kavka Aleš 57.1
2. Klinar Gojko 58.5
3. Zelič Mladen 59.5

III. in IV. tekmovalni razred je imel krajšo progo od I. in II. razreda.

Rezultati drugega tečaja:

I. razred:
1. Vranič Puba 45.6
2. Zolnir Milan 46.5
3. Kolšek Milan 49.2
II. razred:

Srebotnjak Dušan